

Приморске новине

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XX

БРОЈ 375

27. ОКТОБАР 1990.

ЦИЈЕНА 6 ДИНАРА

БУДВА ЈЕ БИЛА ДОМАЋИН СТАЛНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ГРАДОВА И ОПШТИНА ЈУГОСЛАВИЈЕ

САЧУВАТИ МИР У ЗЕМЉИ

Излаз из дубоке кризе у којој се налази Југославија, а који је посљедица дугогодишњег нерешавања техничких привредних, политичких и националних проблема и противуречности – постоји. Окретањем појединцу, грађанину, његовим жељама и потребама, за што постоји начелна сагласност свих, даљим развојем и јачањем демократских процеса, националне равноправности, политичког плурализма заснованог на вишепартијском систему, власничког плурализма и тржишног привређивања можићемо се на прави начин укључити у демократске процесе у Европи и свијету. А управо то може и мора да буде једини начин разрешавања наших најактуелнијих проблема.

Ово се, између осталог, чуло на 28. Скупштини сталне конференције градова и општина Југославије, која је средином мјесеца одржана у Бечићима, а која је окупила преко 500 учесника из свих крајева земље.

Основна тема овог скупа била је „Општина и град у новим друштвеним условима“. Пошто је до сада општина била, како се чуло, у великој мјери продужена рука државе, у којој није било много простора за иницијативу и предузетништво, убудуће треба радити на ослобађању од стега старог административног система. Постоји, наиме, опште расположење да се општина развија као демократска заједница локалне самоуправе, са већом самосталношћу, мање органа, институција и политичких тијела, а више конкретних програма економског, комуникационог и еколошког садржаја где ће у првом плану бити грађанин и његово право на

демократичнији и хуманији живот.

Скупштина је на крају свог дводневног рада усвојила изјаву којој између остalog стоји:

„Представници општина и градова Југославије изражавају своју спремност да се у највећој могућој мјери ангажују у мирном, демократском решавању кризе у нашој земљи и укључивању Југославије у Европу. То ће се остварити ангажовањем на даљем јачању демократских процеса, прије свега у сопственој средини, уважавањем националне равноправности, политичког плурализма и свих оних реформи које су у току или ће тек наступити.“

Обезбеђујући својим грађанима људска права и слободе, услове за квалитет живота достојан човека, скупштине на тај начин обезбеђују будућност која представља први корак у 21. вијек. Учинићемо све да се у Југославији сачува мир и да се свим народима који је чине омогући живот у миру и међусобном уважавању.

За новог предсједника Сталне конференције градова и општина Југославије изабран је др Јован Каварин, предсједник Скупштине општине Титоград. Наредна 29. Скупштина одржана ће се у октобру 1992. године у Охриду.

С. Грегорић

ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

НАКОН више година рада на припреми и изради пројекта и једногодишње процедуре усвајања, коначно је донијета одлука о издавању енциклопедије општина Југославије. Ова обимна књига, која представља тренутно највећи издавачки подухват у земљи, треба да се појави из штампе до краја 1992. године.

Пројекат енциклопедије је сачинио професор др Душан Живковић, научни савјетник Института за савремену историју Југославије на основу идеје Васка Радуновића, публицисте из Београда, а издавач је НИП „Књижевне новине“.

– До сада смо обишли 400 општина (од укупно 531 колико их је у Југославији) и добили свестрану подршку за израду енциклопедије која по нашем ујерену представља приручник који ће популаризирати познину која се осјећа на нашем научно-истраживачком тржишту, каже Васко Радуновић. – Добили смо и подршку савезне владе која је оценила да се овај пројекат уклапа у програм реформе, у програм представљања Југославије Европи и свијету.

Свака општина ће у енциклопедији бити представљена на простору између 4 и 10 страна, а рачуна се да ће ово волуминозно дело садржати између 4 и 6000 страна. Општине предлажу аутора или групе аутора. Целокупни преобразак општина и друштва биће приказан у четири хронолошка дијела. Први дио обухвата период од настанка општине до 1941. други дио ће третирати ратни период, трећи дио ће одсликati вријеме од краја рата до 1991. године, док ће четврти дио представљати „перспективни план развоја сваке општине од 1991. до 2000. године.“

У АНКЕТИ „ОСЛОБОЂЕЊА“

БУДВИ ДРУГО МЈЕСТО

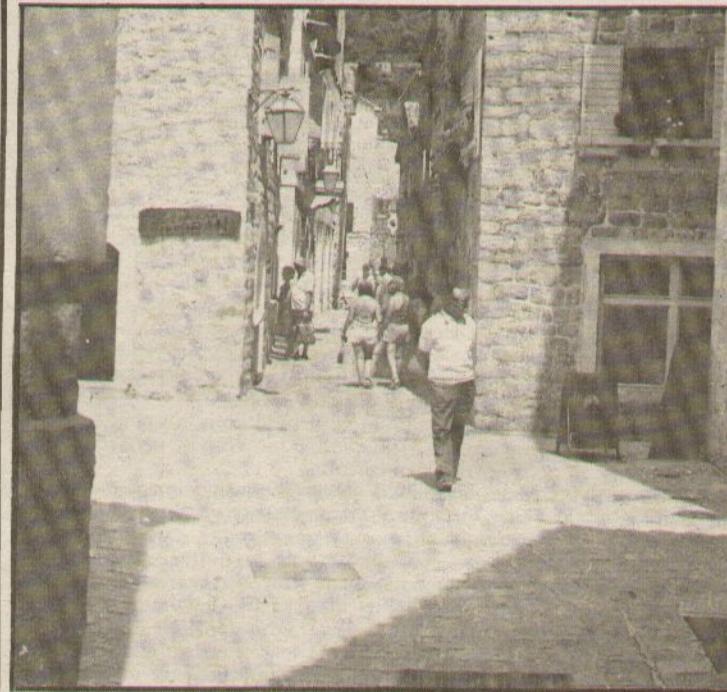
У ОВОГОДИШЊОЈ традиционалној акцији сарајевског „Ослобођења“ под називом „Испит из гостопримства“, која се спроводи међу туристима на јадранској обали, Будви је на основу укупних резултата анкетираних гостију у дванаест приморских мјеста, припало друго мјесто. Шампион ове туристичке акције је Умаг. – „Сабирајући све сегменте понуде поготово квалитет, љубазност, цијене, чистоћу и забаву, Будви је овога пу-

та за друго мјесто припада друга награда под називом „Златно сунце викенда 90“, рекао је Рамо Колар, уредник у „Ослобођењу“.

Анкетирани гости Будви су ниске оцјене дали због недостатка воде, и високих цијена. Из одговора произилази да је Будва лјетос била најкупљи град на Јадрану по цијенама ванпасионских услуга, а до сада примједби упућено је за нељубазност особља. Пуно похвала изречен је чистоћи града и гостопримности грађана, а највише оцјене гости су додијелили богатом културном животу, прије свега квалитетним и разноврсним програмима фестивала „Град театар“.

Значајно признање сарајевског „Ослобођења“ ће бити уручено на пригодној свечаности другог новембра у Будви.

Р. ПАВИЋЕВИЋ

ДА ЈЕ БИЛО ВОДЕ...

ЧЕКАМО ОСНИВАЧА

ТРАНСФОРМАЦИЈОМ Социјалистичког савеза радног народа из друштвено-политичке организације (у чијој је надлежности било и јавно информисање) у политичку странку – Демократски социјалистички савез – престала су и његова оснивачка права над средствима јавног информисања.

Због тога „Приморске новине“, које су 1972. године основане одлуком Општинске конференције ССРН, више не носе ознаку „лист ССРН општине Будву“, а у току је поступак одређивања новог оснивача. Иницирано је да то за „Приморске новине“ и Радио-Будву буде Скупштина општине.

Редакција

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

Данаеста заједничка сједница свих вијећа Скупштине општине, одржана 5. октобра, једна је од ријетких ове године, која није прекинута или одржана због недостатка кворума.

У складу са Уставним законом за спровођење Амандмана LXXIV до LXXXII на Устав СР Црне Горе, Скупштина општине је усвојила измјене и допуне Статута општине чија је суština "стварање услова за спровођење вишестраначких избора и конституисање вишестраначке Скупштине општине. Формирана је и изборна комисија.

Усвојена је Анализа развоја општине за период 1986 - 1990. године с могућностима развоја од 1991. до 1995. године. Одлуком о измјенама и допунама Одлуке о општинским порезима грађана порез из личног дохотка радника је смањен са 1,25% на 1,00% због растрећења привреде и на основу досадашњег остваривања прихода општинског буџета.

СПОРНИ АМАНДМАН

Делегати су у поновљеној расправи усвојили рјешење о изузимању земљишта и давању „Монтенегроекспресу“ за изградњу апартманског насеља у Каменову, као и Одлуку

о рјешавању стамбених потреба.

Скупштина општине је одлучила да од Уставног суда Југославије захтијева оцјену уставности Амандмана LXXV став 1. тачка 2. на Устав СР Црне Горе, јер је он по мишљењу делегата у супротности са Уставом СФРЈ. Овим амандманом је прописано да СРЦГ преко републичких органа поред осталог "уређује коришћење грађевинског земљишта", што је супротно одредби члана 117. став 2. Устава СФРЈ којим је прописано да се у општини нарочито уређује коришћење земљишта. У образложењу овог предлога Уставном суду Југославије стоји да су спорним амандманом повријеђена права општине Будва, јер је тиме сусペンдовано право општине које јој даје Устав СФРЈ. Савезним уставом је утврђено да републички и покрајински устави не могу бити у супротности са Уставом СФРЈ, па Скупштина општине констатује да је овим дошло до грубог кршења Устава СФРЈ, и предлаже да Уставни суд СФРЈ оцијени уставност Амандмана LXXV на Устав СРЦГ и са својим мишљењем упозна Скупштину СФРЈ и Скупштину СРЦГ у циљу усаглашавања побијеног амандмана са Уставом СФРЈ.

ДА ЛИ ЈЕ МОРАЛО ТАКО**ИЗБОРНА
КОМИСИЈА**

За спровођење избора за одборнике и посланике у Скупштини општине, односно у Скупштину СР Црне Горе, именована је општинска изборна комисија од пет чланова и пет замјеника. За предсједника комисије именован је **Мишио Брајло** (члан Савеза комуниста), за замјеника предсједника **Светозар Благојевић** (није члан ниједне политичке организације), за секретара **Михаило Каписода** (СК), а за замјеника секретара **Мирјана Маровић** (-). За чланове Комисије именован су **Невенка Грегорић** (-), представник Савеза реформских снага (још није именован), и **Стево Кажанегра** (Демократски социјалистички савез), а за замјенике чланова **Петар Стругар** (СК), **Далибор Антониоли** (-) и **Драган Иванчевић** (Либерални савез).

Комисија је именована 5. октобра а, како нас је обавијестио сретар Скупштине општине **Јово Ђурашевић**, све странке су биле упознате с поступком и начином предлагanja чланова Комисије. Односно, два дана прије одржавања сједнице општинске комисије за избор и именовања све странке су путем Радио-Будве обавијештене да уколико су заинтересоване предложе члана општинске изборне комисије. Исто обавијештење телексом је упућено свим регистрованим странкама у Црној Гори. У том року јавиле су се само странке чији су чланови у саставу Комисије.

Не улазећи овде у оцену рада комисије која је предложила и Скупштине општине која је именовала Општинску изборну комисију, морају се поставити нека питања.

Прво, зашто је прекршен Закон о избору и опозиву одборника и посланика којима је (члан 16. став 3.) прописано да ниједна политичка организација или изборна коалиција политичких организација, не може имати више од једне трећине чланова ни више од једне трећине замјеника чланова изборне комисије или бирачког одбора. Односно, у петочланој комисији ни једна странка или коалиција не може имати више од једног члана. А како су у конкурентном случају у саставу Општинске изборне комисије од пет чланова два из Савеза комуниста а један из Демократског социјалистичког савеза (који су у коалицији) две двије странке имају не једну, него скоро двије трећине чланова изборне комисије. С обзиром на одговорност која је најредном периоду стоји пред изборном комисијом и неопходност поштовања (строгих) изборних прописа, неминовно је да Скупштина општине благовремено преиспита своју одлуку о именовању Општинске изборне комисије, како се не би дало повод за касније оспоравање тока и резултата избора.

Друго, на основу чега је разервисано мјесто за представника Савеза реформских снага у Комисији, када у том тренутку ова странка није била основана ни у Црној Гори, а камоли у нашој општини. Ствар постаје јаснија ако се има у виду да је такав предлог дао Извршни одбор СО. Чији је предсједник у Иницијативном одбору за оснивање Савеза реформских снага у Црној Гори. Али, то не може бити оправдане за "резервацију". Тим прије што и исти критеријум није важио и за друге. Тако, на пример, Народна странка није могла имати представника у Комисији нако је у Црној Гори основана прије више мјесеци, а Мјесни одбор у општини Будва формиран непосредно након сједнице Скупштине општине на којој је именована изборна комисија.

Треће, да ли је било неопходно да и предсједник и секретар Комисије буду чланови исте политичке организације – Савеза комуниста; и

Четврто, откуд у Комисији толико страначких неопредијељених, који су њиха странка предложила, могу ли се они накнадно „сврстati“ и тиме промијенити структуру и однос снага у Општинској изборној комисији?

**ПРОТИВ ЕТАПНЕ
РЕВИЗИЈЕ**

С дневног реда 12. сједнице Скупштине општине скинут је предлог да се измјене и допуне Детаљног урбанистичког плаана Бечићи врше у дјевије фазе тако што би се израда и усвајање плана у првој фази односила само на подручје комплекса "Генекс-хотел", а у другој фази за остало подручје Бечића. Измјена одлуке о ревизији ДУП Бечићи из априла ове године је предложена због тога што још нијесу ажурирана геодетске подлоге (због недостатка финансијских средстава, а један од заинтересованих корисника простора – „Генекс-хотел“ из Београда – спреман је да финансира израду геодетских подлога уз захтјев да се простор који обухвата њихов хотел, за који постоје подлоге, плани уради и усвоји што прије.

Против овако предложене етапне ревизије била је делегација стручних служби СХТП „Монтенегротурист“, која је истовремено обавијестила Скупштину да је „Монтенегротурист“ поднио захтјев за издавање урбанистичко-техничких

услови за локацију Сјенокос у оквиру ДУП Бечићи где планира изградњу хотела „A“ категорије са 450 лежаја. Финансијска средства за ову инвестицију обезбиједио је страни партнери.

Против етапне ревизије био је и Савјет Мјесне заједнице Бечићи и Савјет Мјесне заједнице Свети Стефан, захтијевајући да се ревизија ДУП Бечићи изврши у целини, па је Извршни одбор предложио да се предложена одлука скине с дневног реда Скупштине.

РЈЕШАВАЊЕ СТАМБЕНИХ ПОТРЕБА (ФУНКЦИОНЕРА)

Одлуком о рјешавању стамбених потреба утврђено је да по њој то право имају функционери које бира или именује Скупштина општине Будва и радници са посебним овлашћењима и одговорностима предузећа и установа које обављају дјелатности од посебног друштвеног интереса, односно посебног значаја за Општину. То право имају лица који нису ријешила стамбене потребе, а приоритет ће се утврђивати

на основу постојеће стамбене ситуације (5-50 бодова), дужине радног стажа (за сваку годину радног стажа по један бод), значаја и сложености послова које обављају (функционери СО 35, а остали 20 бодова), на основу броја чланова породичног домаћинства (за сваког члана по 4 бода), здравственог стања и учешћа у НОБ-у.

Одлуком је утврђено да су средства за рјешавање стамбених потреба: стамбени објекти чији је давалац на коришћење Општина Будва, средства за стамбену изградњу издвојена из личних доходака лица која бира или именује Скупштина општине, средства обезбиједена у буџету општине, ануитети по кредитима овим лицима, амортизација станови датих на коришћење, кредитни средства и други извори. Средства се могу користити за давање становида на коришћење, за давање кредитија лицима којима се рјешава стамбено питање, и за адаптацију – побољшање услова становида.

Рјешавање стамбених потреба врши се путем конкурса.

Припремио:
В. М. Станишић

ПРИПРЕМЕ ЗА ИЗБОРЕ**ПРОМЈЕНЕ СТАТУТА**

Скупштина општине је на заједничкој сједници свих вијећа 5. октобра усклађила Статут општине са промјенама Устава СР Црне Горе и тиме омогућила спровођење вишестраначких избора који ће се одржати 9. децембра. Овим промјенама напушта се делегатски, а уводи представнички систем. Скупштина ће бити једнодомна – без вијећа – и сачињаваће је 40 одборника. Општина ће бити једна изборна јединица што значи да ће на свим бирачким мјестима бити исте листе кандидата.

За доношење одлуке на сједници Скупштине општине биће потребно при-

суство дјеље трећине укупног броја одборника, а Скупштина ће одлучивати већином гласова укупног броја присутних одборника, осим када је Статутом предвиђена посебна већина.

Предсједник Скупштине општине се бира из реда одборника на четири године. Предсједниција предлаже комисију за избор и именовање на основу консултација и страначке заступљености одборника у Скупштини, с тим да предложени кандидат има повјерење странке односно странака које су заступљене са више од половине одборника у Скупштини. Кандидат за предсједника Извршног одбора излаже свој програм и предлаже потпредсједника и чланове Извршног одбора СО.

Скупштина. Састав скупштинских комисија одговарају највећим заступљеностима одборника у општинској скупштини.

НАШ КОМЕНТАР

Учитељица живота и често, као у нашем случају – хроника вишегодишњих патњи и суза, историја, као што знамо, не почиње од јуче, преокиче, а још мање са нама. Она памти чедоморну прошлост човечанства, завојеваче и крвложе, сулуде римске императоре – монструме Нерона и Калигулу, па Василија Македонског, који је сваком стотом заробљенику остављао по једно око, хунског војсковођу Атилу, названог, не без разлога, бичем божјим, Цингис-кана и његову Златну хорду, Тимурленка, који је по четири хиљаде заробљеника живе закопавао, Ивана Грозног чије име најчешће говори о томе какав је био, Инквизицију и лов на вјештице, која је стајала за око седамдесет хиљада најхуманијих глава Европе, неподметљивог Робеспјера и гильотину, венецијанске оловњаче, нацистичке крематоријуме, Сталинове гулаге, Мао Це Тунгнову културу револуцију људоджера, Бокасу, Чомбеса и многе друге, стране и наше, њима подобне – сувре, бруталне и у цинизму ненадмашене самодржице и деспоте. Памти Турке изјелице и „кнезове који нису били ради кавзи“, обесправљену рају, распињање и на коцу набијене, народне борце, јаничаре и шапске цикс-фирере, мађарске и бугарске мучитеље, Њемце, Италијане и Арнауте – пљачкаше и сипације – све њих, ко ће их побројати, који су од давнина долазили да хајају, пале и своје окрвављене „мачеве на људском костима затупе“. И многе мученике: Старца Вујадина са синовима, Малог Радојицу, Перу Сегединца и Матију Гупца, ужареном круном крунисаног краља сељачког, страшном смрћу уморне борце за слободу – клане, вјешана, поткивене, дране и на ражњу печене! Сјетимо се главњача и робијашнице, шестојануарске диктатуре и бијелог терора, Зоговићеве пјесме у којој „везана Црна Гора корача преко Црне Горе“, дубровачке термотерапије, гестаповаца, Оvre, Интелигенс сервиса и Ције; затим четника, усташа, Бијеле гарде, Јасеновца, голубњача и душечупки. Не само фашистичких, већ стравичних мучилишта широм наше земље – „од Триглава до Јадрана“ – у којима су људске душе, не тако давно, дављене и на најбестијалнији начин убијане све људско у људима. Памти историја и прегаоце, почев од Спартака до Милоша Обилића и наших устаника којима „све препоне на пут бежу“, или их ништа није могло спријечити да „циљу дојери великоме“, касније, нажалост, изневјереноме.

Све је то даља или ближа прошлост, а, ето, на помољу је, опет, драма, која се – страхује – од тога – ових дана приближава свом крвавом финалу, грађанском рату. Њен проглог почео је прије нешто више од педесет година, када је – знаје се, ваљда, ускоро чијом све кривицом – у московској Љубљани и у Сибиру учинио цијев југословенског комунистичког покрета. Пошто је списак умрених прилично дуг, поменућемо само неколико имена: Филипа Филиповића, Симу Марковићу, три брата Вујовића, Малишића – Мартиновића, Ђуку Цвијићу, Камила Хорватину и Милана Горкића. Па мучка убиства Благоја Паровића у Шпанији, Мустафе Голубића у Београду, Жикице Јовановића – Шпаница, Ратка Павловића – Бићка, „на положају“ и многе друге од којих су неки – „да се Бласи не би сјетили“ – проглашавани народним херојима.

Терор је, као што знамо, кул-

ДА СЕ НЕ ЗАБОРАВИ!

минирао 1948/1949. и десетак и више година касније, када је „тријумфовала“ безумна мржња и када се пјевало, такође, „из свег гласа“, „Партија се заталаса око Тита и Ђиласа“. Тада је она, Партија, са чијим су именом на уснама умирали борци на бојиштима и у окупаторским логорима, широм отворила врате десетинама и стотинама хиљада каријериста и шиљарџија – својих дојурашњих гробара. Поменимо Богданов крај, Котор, Кобилу, Превлаку, Римски рит, Столац, Забелу, Пожаревац, Билећу, Лепоглаву, Стару Градишку, Свети Гргур, Угљан и Голи Оток с Петровом рупом – синонимом деветог круга пакла, где се, под косом смрти или стално у њеној сјени, као избављење од мука непретрпници, прижељкivala смрт и када су – ко зна по који пут у нашој повјесници – живи завидјели мртвима. Памтимо и наредбодавце тих злочина и главног наредбodавca о коме су пјесме пјеване, бајке писане, чије су бисте вајане у тучу и мрамору, филмova о њему снимани и који је слављен као божанство – дошло из легенде. И његове послушнике, у првом реду оне који су се такмичили да у нама „мајично млијеко пропиши“ и пријетили нам „да ће нас натjerati да same себе једемо“, а за то су добијали чинове и ордene, крвљу и сузама окупане.

Још се, нажалост, не знају све жртве тих и других страдања, ни сви свирепо мрџварени и у најтежим мукама убијани људи и жене који су били у најбољим годинама, када су могли, и жарко то жељeli, да дају све од себе, и same себе до посљедњe капи крви, домовини својој вољеноj, гробовима најодabrijih њених синova омебањo. Не знају се ни њихова djeца, чијe je djetinstvo na најnemilosrdnijih начин у унишteno, ni они који су касније, од посљednica mučenja, u mukama umirali na takozvanoj слобodi, ni prezivjeli a zaunijek obogađenii i izgubljeni! Не знају ни њихова имена, ni broj њihovih ni њihovih grobovje! Ali, pamti se, i ne smije biti заборављeno, вријемe, kada су se – pod pritiskom ili jer su bili obmanuti – braća i sestre, odričali braće i sestara, muževi i žene – majki i очeva svoje djece, djece – svojih roditelja, a очevi i majke svojih kćeri i sinova! Ни како су нас послиje hapšenja „prorađivali“ na jezuitiski режiranim partijskim сastancima, како су нас тukli, psoviali i pljuvali, prisiljavali nas da, ni krivi ni dužni, otputujuemo same себе и mучenike какви smo sami bili, da, naizad, kao u „obećanu zemlju“, бježimo u ludilo.

На петнаест, не педесет хиљада страдалника – изузев оних који су се, газећи у крви до кόљена, пели преко лешева до чинова, титула и положаја на којима се, нажалост, неки и данас налазе – готово сва наша земљa бila је godinama стравични логор у коме је слобodna ријеч често била скupљa и од главe на рамenima.

Taj, tobожњи, револуционарни терор трајao јe, bezmalog, do danasnjeg dana – они који су prezivjeli razne golgote – gote otoka bili su, pa i danas su, nеподобни, a они који су umirali, među њima i јunači i heroji oslobođilackog rata, još uviјek su – „tabu tema“. Da se „stare ranе“ ne bi pozleđivali, сахрањivani su, i сахрањuju se, bez vijenaca, oproštajnih говора и у присуству чланова најуже породице. У то вријeme – како рече Љубиша Веселиновић, јуначки komandanat Drugih proleterskih brigira

de, који је прије неколико година, не mogavši da izbjegne brodom komе је наша земљa hrnila u suseret, пошto se o његova upozorenja oglušio Vidoje Žarković, tadašnji predsjednik ЦК СКЈ, izvršio samoubištvo pred spomenikom podignutim њegovim ratnim другovima, oslobiocima Beograda – u to vrijeđe nakotio se „soj“ bužubasa, a revoluцијa, umjesto da teče, halapljivo je gutača svoju djevcu. Teško je i povjerovali, jer to bi bio vruhač bezumla, ali se priča da je sa svakog preživjelog gołootčana bio zadužen ubica u nekoj budućoj vartolomejskoj noći!

Sada se, po svoj prijaci, poslo u drugu krajnost. Umjesto kreatora i vinovnika ne naše već njihove sramote, optužuje se, opet po nečijem „receptu“, sveobuhvatna i naiplemenitija ideja za koju svijet zna – ideja komunizma. Na gradijati su, po pravilu, они који су је, zaklinjuhi se da ћe joj biti vjerni do poslednjeg daха, svojski unovčavali, opredmjenjivali, злоупotrebljavali

и, naizad, kod многих neupućenih, kompromitovali. A da podsjetimo: polazeli u borbu s vjerom u pobedu, комунисти су – цитираћemo riјечi iz одбране Ljude Mišel, учеснице Pariskog komune – trajali za sebe „само парче олова“, и umirali su za svejludsko bratstvo. Као djeца revoluцијe, којa су kroz aksetsko čistunstvo stigala povjerenje u same себе i kod naroda, они су nastojaли da забораве неправde koje су im nanošene, zalagajuhi se za начelo: da свако dopriноси према svojim mogućnostima a da dobija prema svojim potrebama. Umjesto toga, kod нас се prisluškivalo, подметalo i подvaljivalo, kralo и пљачkalо, bez суда и суђењa, mimo сваког закона, затvaralo и осuđivalo, убијalo при инсцираним бјектivima, саобраћајним несрћama и самоубistvima.

Doslo je vrijeđe da mi чијe su најбоље godine „pojeli скакащи“ – teško se danas i prepoznaemo – i koje su proglasavali izdažnicima, treba da žigoshem izdažju, imenuju-

mo њene aktere и, пријe свегa, наредbodavce, da se преосталим sнагама, којe су нам већ na izmaku, borimo za vaskrnuće porušenih идеала – својих идеала и идеала наших другova, који су сањали о срећi и слобodi, a пали su у toku rata ili poslije njega, u poslijeratnim smutnim vremenima. Сјетимо се њихових имена, дјела и снова, који nisu smjeli da буду само жељe, снови и идеали, a још manje da буду, шto су често били, неostvareni i iznevjereni. Skupu su – nečuvanim патњама i krvju – ljudskom – plaćeni. A ti наши другovi – сазнаћemo uskoro сва њихова имена, којih је све mučio i u kakvim su mukama umoreni i gdje sve сахрањivani, bili su, ili su – da nisu na svirep начин onemogućeni – mogli da budu topli зraci sunca којe је требalo da ogrije svu нашу земљu, којa, zasiđana „гробовима–путоказима“ i „кољијевкама нових snaga“ – i nije drugo do prah нашах очева, dјedova i pрадјedova.

Милосав ЛАЛИЋ

ТРАГОМ ЈЕДНЕ „ЗАБРАЊЕНЕ“ ДИСКУСИЈЕ

ШТО ЗАСТУПА БРОЗ?

Шta је rekao 1968. народни херој генерал Ђоко Вукићевић kada је вратио партијску књижицу.

KRAJEM јуна 1968. године, на састанку ООСК Мјесне јаједнице Ташмајдан у Београду, говорио је и Ђоко Вукићевић, генерал, народни херој. О свим слабостима друштва како их је он доживљавао. Дуго времена та дискусија је била под ембаргом.

Прве ове дискусије објављују „Приморске новине“ наравно уз сагласност генерала, Вукићевића.

Члан сам комунистичке партије од 1933. године. Увијек сам извршавао и спроводио политку коју је креирао Централни комитет СК имајуhi, до ових догођаја, у њих потпуно повјерењe.

И до сада, од рата на овамо, реаговао сам на извјесne појаве и проблеме који су извиđali u нашем друштву. Međutim, na сва та реаговања утицајни комунисти су се оглушавали.

Одувијек сам припадао идеји марксизма, Комунистичкој партији Југославије.

У самоуправни социјализam вјерujem и сматram da se može ostarbiti, ali uz dobre i poštene ljude koji xoče i žele da kreiraju tu ideju социјализma.

Znam, da mnoge pojave ne dateraju od јуче, već od završetka rata. Pomenuto bix diplomatske magazine, koji su odmah stvarali kastu ljudi povlašćenih, ljudi koji su se ovdvojili od naroda. Na ovu pojavu su oshtra reagovali borci, međutim, бирократијa se o to oglušila. Od tada je ostala parola da su ljudi na vlasti i funkcionari nezamjenljivi, што је sve više okoštavalo naši sistem.

Kada su mnoge stvari postale очигledne (kraje, расipaњe dруштvenih средстава) ЦК bio je priňut do uputi prvo pismo članstvu.

Cjećam se radosti starješina, koji su gađili nadu u rješavanje takvih problema u dруштву. Dan i noć smo radili, trajeći slabosti u organizacijama i među članstvom СК. I, tada smo još misili da u vrhu teče бистра voda, a da je ona замућena među nama. Ta borba je potražila godinu dana. Međutim, stvari se nijesu promijenile. Пљачка је naставljena. To pismo je palo u воду. Konkretnih rješenja od стране partijskog i državnog vrha nije bilo.

Централni komitet СК je bio priňut da uputi prvo pismo i drugo pismo. Slijedio je говор Јосипа Броза u Сплиту. И чланови СК и народ su pozdravljali i говорili pismo.

Tada već razvijena бирократija u vrhu, како Партије, tako i države, donosi odluku da se ukinu službeni koloni za lichenju upotrebu i da se daje regres za kolon u lit-

chnom vlasništvu. Preko noći nepoštene su uzele milione i navaliili sa poručbama u иностранство. Ti vrli komuniisti чак су и noću ostavljali u страним bankama.

Какве везе imaju takvi sa marxizmom i komunizmom? – upita je Vukićeviћ.

И друго pismo je palo u воду. Niko ne odgovara za ono što je kreirao, a nije uspeo!

Чланови Партије и борци револуције принудно су morali ulaziti u задругe. Tada je u ѡродici unijet razdor. То је bio takav promašaj, da ga још dugi nečemo moći prevažiti. Onima koji nijesu hteli ulaziti u задругe, стављана је етикeta информбироваца. Ni poslije свега нико nije odgovarao, a имао је зашто. Садашњи партијски и државни руководиоци нас потцењују misleći da mi uopšte ne znamo zrelo politički mislići. Nekad do sada nijesmo se pitali зашто toliko griješi.

Po mom скромном mišljeњu karijera je добио toliko razmјere u dруштvu, da je to најopasnija dруштvena pojava.

Себи често постављам питање. Зар наша земљa није у стању да запосли све стручњake i radnike? Сvakodnevno nam одлaze nađoљi u svijet. По неким показатељима земљa, као што је Југославija mogla bi da храни, izdržava i 100 miliona ljudi, a kako vidimo niјe u стањu ni 20 miliona.

Godinama se прича како Иван Крајачић за svoj базen dovazi vodu iz Jadranskog mora. Ako je ovo tacno, onda se vidi dokle je нашa državna i partijska бирократija dotjerala. Koliko je још оних којi раскоšno живе u нашoj sironašnoj zemlji?

Chini mi se da drugove u forumima vrijeđa kada se каже istina. Сматраju se ne-pogrešivim.

Ђоко Вукићевић je тада конкретно и опомињао:

– Potrebno je reći narodu zbog чега је наш платni bilans negativan. Колико smo дужni иностранству? Da znamo kolike su platne наших дипломата и оних u komorama? Који су поједици који остављају уштећevinu u страним bankama? Слушајуhi говоре Јосипа Броза и Мика Трипала učivo sam da su to dva gledaњa u ЦК СК Југославијe. O tome su дужни da obaviјeste članstvo. Што заступа Броз, a што Трипала?

Kolika su primaњa partijskih i državnih руководилаца?

Poslije ovog stanaka Vukićeviћ je вратио partijsku knjižicu.

ШТА СЕ „КУВА“ У „БУДВАНСКОЈ РИВИЈЕРИ“

ПРОКЉУЧАЛИ ИНТЕРЕСИ

● Или, откуд толико неизбјиљности и не-принципијелности око трансформације и својинског преструктуирања овог предузећа?

Раднички савјет Хотелско-туристичког предузећа „Будванска ривијера“, на сједници одржаној 5. октобра, донио је одлуку о трансформацији овог предузећа у шест самосталних друштвених предузећа. Уколико позитивни законски прописи не дозвољавају реализацију овакве одлуке, ХТП „Будванска ривијера“ ће се трансформисати у шест самосталних мјешовитих предузећа. Новоформирана предузећа ће се регистровати са 1. јануара 1991. године.

правилу, не мијењају, имајући увијек резервне адунте.

Предстојећа реорганизација је, ипак, озбиљнија од осталих јер својинско преструктуирање значи да више ништа неће бити као што је било, да радници неће више управљати друштвеним својином (њиховом и истовремено начијом), него да ће дио својине имати конкретног власника, коме неће бити свеједно како се с њим управља. У објекте „Будванске ривијере“ уложена су огромна средства, ово-предузеће је носилац развоја наше општине (пама како то старомодно звучало), за њега се везује перспектива многих генерација и радници „Будванске ривијере“ треба да отворе „четворо очију“ у предстојећој реорганизацији.

ХОЋЕ ЛИ СЕ „СВЕТАЦ“ ОСАМОСТАЛТИ

Ова одлука је, нажалост, слика и прилика стања и односа у највећем привредном колективу наше општине, у коме навикнути на сталне реорганизације, више и немају осјећаја за законитост. Односно, није битно је ли нешто законито или није „нама сада одговора овако, а ако не буде могло, ми ћemo другачије“.

По овој одлуци пет садашњих пословних јединица (бивша радне јединице, а раније основне организације уздруженог рада-Аvala, Словенска плажа, Бечићка плажа, Свети Стеван, Палас) постала би самостална друштвена предузећа, а шесто би настало од радника Сектора за развој и сектора за набавку и технологију који су се на осамостаљење одлучили на ког што су то урадили радници у пословним јединицама. Одлуку о оваквој трансформацији Раднички савјет је донио на основу претходног изјашњавања зборова радника у предузећу.

У оквиру расправе о реорганизацији било је још варијанти. По једној (холдинг „Будванска ривијера“) се требала трансформисати у пет мјешовитих предузећа којим би се управљало по основу капитала, а на нову предузећа „Будванска ривијера“ ових пет предузећа би било повезано заједничким функцијама у заједничком интересу. Било је и предлога да се садашње предузеће подијели у још више мањих цијелина него што су садашње пословне јединице. Свака варијанта има и своје образложение. У најтрублјим цртама, по једној боље је да је предузеће ћелина са каквим-таквим заједничтвом јер би се тако боље наступило на тржишту, по другој ефикасније би се пословало на нову мањих предузећа.

Но, без обзира на садашње разлоге трансформације (својинско преструктуирање) више је него очигледно да већ годинама у овом предузећу траје -грозница реорганизације. Од испитованог „окрупњавања“ прије четири године (ако не и од формирања „Монтенегротуриста“ прије 17 година) стапило се расправљање о организационим облицима, надмудривање и одјеравање снага око реорганизације, је најпреча ствар. Због тога свако усвојено решење убрзо се прогласи застарелим и убрзо-тражи ново. Само се „реформатори“, по

Јер, не одлучују само у своје име, не треба да воде рачуна само о свом цепу данас, него треба да знају да истовремено одлучују и о интересима радника и грађана који нијесу на платном списку „Будванске ривијере“ и о генерацијама које долазе.

Због свега тога није јасно откуд толика журба да се на пречак доноси одлука о осамостаљивању, тим прије што је она правно оспоравана и прије усвајања на сједници Радничког савјета. Некоме је изгледа таква одлука требала одмах, по сваку цијену, да би у свом „атару“ показао да је постао газда, да олтар више није где је био. Због тога је доволно иза себе имати изгледа, и сваког десетог радника (у „Будванској ривијери“ процијевљују да је на овим зборовима око реорганизације учествовало око 220 стаљних и сезонских радника, а у овом предузећу је запослено преко двије хиљаде стаљних радника!). Садашњим пословним јединицама (односно радницима који су предложили и прихватили овакво спорно решење) не одговара да стартују као мјешовите предузећа, него хоће да послије „мијешају“ по свом укусу и-интересу. Да ту баш није све јасно, говори и чињеница што колегијум „Будванске ривијере“ није био јединственог мишљења око расписивања референдума на коме би се (сви) радници лично изјаснили за какво су рјешење. (Упућенији кажу да се зна и због кога и због чега је радницима „одузета ријеч“, и да они који су за бруз и правно спорну трансформацију већ поштавно знају како ће и с ким даље, али то много не помаже у разрешењу овог спорног питања.)

На крају, „процуроју“ је да је стигло и тумачење предлагача Закона о предузећима по коме је одлука Радничког савјета „Будванске ривијере“ о шест самосталних друштвених предузећа незаконита. То се из (не)разумљивих разлога мало касније обнародовало, јер се изгледа чекао „прави“ тренутак.

А када ће и хоће ли у овом предузећу доћи прави тренутак за озбиљну и принципијелну расправу о пословању, и да ли ће појловни (не)успјеси доћи на дневни ред због константног надмудривања и сукоба око организационих рјешења -остаје да се види.

В. М. Станишић

ЈАПАНЦИ У БЕЧИЋИМА

„МОНТЕНЕГРОТУРИСТ“ свакодневно обилазе пословни партнери из свијета, ради градње хотела на атрактивним локацијама дуж Црногорског примораја.

На мети су плаже Јаз, Бечићи, Дробни пјесак, Милочер, Лучинце, Буљарица, улицанске плаже...

- На добром сму путу да врло брзо почнемо градњу једног хотела са 500 кревета "A" категорије у Бечићима заједно са једном фирмом из Јапана, чији идентитет за сада не можемо открити.

Бечићка је ванредно атрактивна плажа дуга два километра, која је још 1937. године у Паризу, на једној туристичкој изложби, понижела епитет најљепше на Медитерану. Површина плажног појаса је

100.000 квадратних метара, где може да се сунч и купа, по свјетским стандардима, 20.000 купача. Уз плажу је изграђено 3.000 хотелских кревета "B" категорије а у одмаралиштима је још толико. Наши планови су, да се изгради још 2.000 кревета у хотелима "A" категорије, рекао нам је др Ратко Вукчевић, генерални директор "Монтенегротуриста".

С. ла из земље и иностранства не оставља равнодушним.

- Договорили смо се са ГЕНЕКСОМ, да ускоро почнемо градњу једног хотела дес лукс категорије од 800 кревета на месту, где се налазило одмаралиште косовских радника у Каменову, рекао нам је Дики Кажанегра директор „Монтенегроекспреса“.

ГЕНЕКС и „Монтенегроекспрес“ воде преговоре, да овај хотел у Каменову уђе у један од познатих хотелских ланаца у свијету. Да ли ће то бити ланац хотела типа Хајат, Интерконтинентал, Меридијан, Хилтон или Холидеј ИН, то још у ГЕНЕКСУ и „Монтенегроекспресу“ не знају.

С.П.

„Генекс“ у Каменову

ЗОНА високог туризма на нашој ривијери, подручје Светог Стефана, потенцијалне улагаче капита-

ЗАПИС НА КРАЈУ СЕЗОНЕ

ПЕТРОВАЧКИ ГОСТИ

Њих на Петровцу знају и старији и млади. Једноставно не може се замислити љето, а да они не буду гости овог лијепог места, које као ријетко које друго се с туристичког проспекта сели у-срца. Веома често долазе и два пута током године. Тако већ четврт вијека.

Један је Њемац, Хуберт Штахлис, којег Петровчани једноставно зову Шлици. Надимак су ми они надјели, он га прихватио, па се тако и сам представља. Други је Ирац Џорџ Левис, а овдје га сви знају као Бура.

Хуберт Штахлис, фабрикан из Богингема, заволио је Петровца пошто је одјевишило: петровачка плажа је најљепша од свих на којима сам одмарao, а вјерујете, доста сам их обишао. Људи? Па што да кажем: овдје имам толико пријатеља с којима проводим вријеме, да ми одмор тако брзо прође, па када се вратим кући, већ размишљам о поновном путу за Петровца. Срдачни, једноставни, пуни духа, ти људи ме релаксирају, „напуне“ вољом.

Хуберт Штахлис прати све промјене у Петровцу, настале током четврт вијека од како долази. Уствари он прати развој модерног туризма у овом мјесту.

- Много је тога урађено, истиче Штахлис. -Петровац се лијепо изграђује, урбанисти су га „сачували“, нема великих зграда које би штручле и заклаљале видик. Све је у приморском стилу. Град је чист, понуда солидна. Из године у годину све више стварају нове радње и локале. Примједбe? Па конечно се мора решити питање снабдевања водом, мада сам примијетио да је Петровac љетos био је боље стајао, што се тога тиче, од сусједне Будве, напримјер. Друго: они који су у непосредном контакту с туристима морају више познавати стране језике. Трговци би морали бити мало љубазнији, као што су рецимо угоститељски радници.

Џорџ Левис увијек долази са својом супругом Евелин. Гост је хотела, баш као и Штахлис. Прво је одмарao у „Петровцу“ док овај објект није „одређен“ за домаће госте (потом је у земљотресу порушен), а затим се „настанио“ у „Ривијери“, да би стигао и до „Кастал ластву“. И он често долази два пута годишње. Одлazi са својим петровачким пријатељима на Паштровску гостиницу, Ловћен, Цетиње, Жабљак, Београдско језеро. И њега су очарали људи овдашњи, па је непрестано са својим петровачким пријатељима.

- Много је тога што ме у Петровцу привлачи, каже Левис. -Можда највише то што је ваш народ веома сличан нама Ирцима: отворени сте, непосредни, поносни и помало тврдоглави. Јесте да ово последње није добро за дјелатност каква је туризам, али и у томе има некога шарма. Све укупно-дивно је.

Петровац још има доста гостију-повратника. Они који долaze по неколико година за редом.

- Ипак Шлици и Бура су ријеткост у нашем туризму уопште, признаје Златко Вукчевић, стари туристички радник. -Сни су много више од гостију. Вјерност од четврт вијак је признаје нашим туристичким посленицима, прије свега. Њих двојица су наши први туристички амбасадори.

Саво Грегорић

ИЗ "МОНТЕНЕГРОТУРИСТА"

НОВИМ ПУТЕВИМА

Каква ће бити даља судбина „Монтенегротуриста“ највеће туристичке организације у Црној Гори, питање је које се све чешће поставља. И док једни тврде, (а таквих није мали број) да се ово предузеће руши и нестаје, други, они најодговорнији кажу да ће се „Монтенегротурист“ одржати. Његов генерални директор др Ратко Вукчевић поводом таквих гласина каже, да нема сумње да ће ово познато предузеће остати, јер, то заслужује име које је у туристичком свијету мукирно стицано десецијама. Тога је свјестан сваки радник, не и поједини руководиоци у „Монтенегротуристу“. Нама се каже Вукчевић и исчувајају страни партнери зашто то име више не чувамо, иако би некија из њихових разједињења због бољих ефеката у продаји више одговарали. Но и поред свега, каже он, сада се у „Монтенегротуристу“ врши преструктуирање и проширење досадашње дјелатности. У поступку је формирање неколико мјешовитих предузећа, првенствено из области спољне трговине, а значајна активност придаје се улагању иностраног капитала.

У „Монтенегротуристу“ планирају да купе још неизграђену спортску халу како би је завршили и изграде у непосредној близини хотела са 220 кревета. Тиме би каже Вукчевић, „Монтенегротурист“ и школски центар, као и град у цјелини добили једну заокружену цјелину, а један и други садржај изванредно би употребили понуду на Црногорском приморју, поготово око организовања конгреса, симпозијума и савјетовања. Наравно, и овај план, ће највише зависити од благонаклоности општинске администрације.

Све у свему, у новом начину организована је новим и креативним људима који ће стварати доходак, не треба бринути за судбину „Монтенегротуриста“, каже први човјек овог предузећа.

Р. ПАВИЋЕВИЋ

КОНКУРС ЗА ВОДОСНАБДИЈЕВАЊЕ (2)

ПОДГОР – САМО ЗА БУДВУ

● По овом предлогу радио би се нови водовод за Цетиње, а општина Будва би користила сваки капацитет извођача које сада дијели с општином Цетиње

Душан Б. Драговић и Радован Маретић, дипломирани грађевински инжењери из Титограда, рјешење водоснабдитеља наше општине виде у потпуном коришћењу капацитета извођача Подгора, тако што би се сва количина усмjerila за Будву а за потребе Цетиња изгради цјевовод Карућ – Цетиње. Реализацијом овог пројекта побољшало би се снабдитељавање водом ширег подручја Цетиња јер би цјевовод прошао кроз насељене а безводни дио цетињске општине. Изградњом цјевовода Кауч – Цетиње задовољи би се потребе цетињске општине и капацитет Подгора био би на располагању Будви. Додатне количине воде (150 лит./сек.) омогућиле би да Будва има до врло воде у наредних 5–10 година. Цјевовод Карућ – Цетиње, сматрају аутори, не представља никакав, посебни, технички проблеми и могло би се брзо отпочети с радовима, који би могли бити завршни за десет мјесеци. Цијена изградње овог система износила би око пет милиона долара.

У оквиру овог пројекта предвиђа се и реконструкција цјевовода од Подгора до Будве што би коштало око 200–300.000 долара. Требало би замјенити пумпе на првим постројењима у Подгору и Утргу и измјестити прекидну комору Хрбова страна на вишку коју, како би се повећала пропусна моћ постојећег водовода.

Предложеним рјешењем се у потпуности користе стари водоводни системи и нигде се не блокира нити прејудицира избор коначног рјешења снабдитељавања водом, већ се, напротив,

омогућава да се рад на томе обави без нервозе и након сејестраних анализа и спроведених истраживања одабере најпогодније рјешење, оцењују аутори овог пројекта.

Максималним искоришћавањем овог рјешења Будва би могла обезбједити укупно 430 лит./сек. Односно, 100 литара сада добија из Подгора, 100 литара би се из Подгора добијао након изградње новог цјевовода за Цетиње, 50 се добија из Режевића, 30 из Буљарице, а 150 литара би се могло обезбједити од „вишка“ из Подгора (капацитет је 250 литара, а цјевовод Подгор–Пржно може да прими само 200 литара) и коришћењем вишке воде из система Кауч–Цетиње од 100 литара. За ово би требало изградити нови цјевовод Обзивица – Брајићи–Бечићи што би коштало око 2,5 милиона долара.

НАПОМЕНА

„Приморске новине“ су у прошлом броју покушале да грађане наше општине и читаоце детаљније упознају са резултатима конкурса за водоснабдитељавање и у том смислу представиле награђене радове и, у крајним цртама, све радове прислајеле на конкурс.

Техничком грешком изостављен је један од два рада који су добили другу награду – пројекат **Душана Б. Драговића и Радована Маретића**. Уз извиђење ауторима и организатору конкурса, ту грешку исправљамо и у овом броју доносимо основне податке о том пројекту.

АКАДЕМИК ДР МИЛОРАД ЕКМЕЧИЋ НА ТРИБИНИ КИЦ

ДВА ВИЈЕКА ЈУГОСЛОВЕНА

● Католичка црква у Хрватској морално је одговорна за милион ликвидираних Срба током послејдњег рата

Академик, др **Милорад Екмечић**, 18. октобра је говорио на трибини Културно-информативног центра на тему „Југославија–корјени и перспективе“.

– Коријени Југославије су дубоки два вијека. Основна карактеристика Јужних Словена крајем XVIII вијека јесте, да је то један исти свет. Земља на којој он тада живи још нема уобичајеног назива и представља два гранична подручја. Хабзбуршког и Османлијског Царства.

Граница се све до 1815. године није битно мијењала. А, онда велики догађаји на Балкану, први и други српски устанак, узроковали су стварење српске државе. Када је нешто касније **Павле Шафарик** 1842. године штампао етничку малу Балкану, на њој је Хрватска заузимала само дио чији становници говоре кајкавским дијалектом, рекао је академик Екмечић.

Да је уједињење Југославије 1918. године зависило само од Југословена, они се не би ни ујединили. Католичка црква није без дубљих разлога стајала на путу југословенског уједињења, као што данас чини да дође што прије до разједињења, сматра академик Екмечић.

Говорећи о садашњем тренутку, академик Екмечић је рекао:

– Југославија, оваква каква јесте, изашла из слома титанизма не може више опстати, јер она као таква више не постоји. Она се разстрила и Југославију треба поново створити. А, створиће је масовне странке, које ће морати убрзо сјести за преговарачки сто. Двије или три масовне партије морају наћи заједничке елементе, с којима би урадиле заједнички програм. Уколико то не успије, онда ће се Југославија разићи. Будућност Југославије прије свега зависиће од католичке идеологије, која је у свом бићу сепаратистичка, која је уосталом морално у Хрватској одговорна за милион ликвидираних Срба, током послејдњег рата.

С. Паповић

С ПЕНЗИОНЕРИМА ИЗ БУДВЕ У ВРЊАЧКОЈ БАЊИ

БИЛО ЈЕ ЛИЈЕПО...

Колеге пензионери, Полазимо на седмодневно рекреативно путовање па бих Вас замолио да, у личном и заједничком интересу, све личне, фамилијарне и друштвене проблеме, као и страначке расправе, за ових седам дана оставимо у Будви. Тако ћемо се најбоље опустити, рекреирати и наше дружење учинити пријатнијим...

Овим ријечима се **Стјепо Куљача**, предсједник Општинске конференције пензионера и инвалида рада, обратио сто и осморици чланова ове организације из Будве, Петроваца и Светог Стефана, који су 5. октобра у рану зору кренули на седмодневни боравак у Врњачкој Бањи.

Идеја за ово путовање потекла је из Општинске конференције, управо од њеног предсједника **Стијепа Куљача**.

– Када смо покренули ово питње ни слутгли нијесмо да ће одзив бити тако мањи – каже **Стјепо Куљача**. Два аутобуса „Монтенегроекспреса“ од по 55 сједишта била су недовољна да приме све заинтересоване. На пут је пошло 108 пензионера...

Боравак у Врњачкој

Бањи био је заиста пријатан. Бријеме изванредно. Из Бање су свакодневно извођени излетни обиласци културно-историјских споменика у ужем дијелу Србије. За многе је ово била пријатан пријатељица.

– Одушевљена сам и мислим да многи пензионери, нарочито они у појама годинама, не могу сами себи индивидуално ово пријатити.

Славка Недовић:

– Све је било прелијепо, почев од превоза до смјештаја, исхране, излета, дружења...

Димо Јовановић:

– Излет је био врло успјешан. Мислим да за овај живот љубија највише треба да захвалимо предсједнику Стијепу Куљачу.

Иначе, без претјеривања можемо рећи даје Општинска конференција пензионера и инвалида рада у Будви, тренутно, најактивнија друштвена организација у нашој општини. Поред ових активности доста се ради на побољшању животног стандарда пензионера путем обезбеђења набавке зимнице под повољним условима. Приликом катастрофе у босанским рудницима ова организација је међу првим, ако не и првим, између општине упутила помоћ породицама пострадалих рудара у висини од десет милијарди старих динара.

Владо Станишић ■

ЈАДРАНСКИ САЈАМ

ИЗЛОЖБА ГРАЂЕВИНАРА

ОТВАРАЛУБИ 12. међународни сајам грађевинарства на Јадранском сајму, Вујица Лазовић, републички секретар за урбанизам, грађевинарство и комунално-стамбене послове између осталог је казао:

– Поново је као и много пута раније ова привредна манифестија окупила знатан број излагача.

Дванаesti сајам, као својевrsna смотра достигнућа у грађевинарству је прилика да се упознаемо са техничко-технолошким иновацијама и остварењима наше грађевинске дјелатности као и да размијенимо искуства и сазнања и остваримо пословне контакте.

Морам и овде рећи, настао је **Лазовић**, да данас када се Југославија налази пред својим величим политичким и економским недоумицама, када многи желе да она и даље остане сиромашна балканска земља подијељена мржњом и ирационалностима, да овакве изложбе и сајмови доказују да нам је ипак место у Европи, не само у географском, већ и у економском, цивилизацијском и културном смислу.

Присуство наших неимара на свјетском тржишту, страна улагања на Југославију, стамбена реформа и припреме за нови инвестициони циклус, говоре да се од грађевинарства много очекује.

У искушењима темељите привредне реформе коју покушавамо спровести, ова би дјелатност са својим мултипликативним ефектом требало да даде посебан импулс цијелом привредном систему.

У искушењима темељите привредне реформе коју покушавамо спровести, ова би дјелатност са својим мултипликативним ефектом требало да даде посебан импулс цијелом привредном систему.

Гости и излагачи у име Јадранског сајма, поздравио је **Јанко Ражнатовић**, генерални директор ове куће.

МОНТЕКС – КЕРАМИКА

УСПЈЕХ ЗА УСПЈЕХОМ

„МОНТЕКС КЕРАМИКА“ из Буљарице је без сумње један од најуспешнијих привредних колективова у нашој општини. Из године у годину постиже све запаженије резултате. Говори о томе и најновије, веома успешно, представљање „Монтекс-керамике“ на Трећем свјетском тријеналу мале керамике у Загребу, средином октобра. Радови од керамике из Буљарице нашли су се овом пријликом међу 410 изложених експоната из разних земаља свјета. Учешићем на овој приредби керамичари из наше општине су још једном доказали свој квалитет, што је свакако резултат тимског и организованог рада. Разлог више за похвалу јесте подatak да је на овај свјетски изложби било присуто 50 земаља са свих континента, а загребачки Тријенале је стекао углед једне од четири најважније изложбе савремене керамике у свијету, с обзиром да на њему излажу уметњици највеће међународне репутације.

Након повратка из Загреба директор „Монтекс – керамике“, архитекта, **Слободан Митровић** нам је рекао да је више него задовољан постигнутим резултатима, јер су њихови производи били веома запажени, а тријенале у Загребу био је место за размјену информација и упознавање, до којег степена развоја у овој области је стигла одређена средина. Уствари, циљ ових изложби и јесте да се одређена уметничка и технолошка искустви апренесу у живот и производњу.

По ријечима Митровића производња у Буљарици и наравно интересовање за њиховим производима су све веће, па су више него задовољни постигнутим резултатима јер се број купаца из дана у дан повећава.

Р. ПАВИЋЕВИЋ

ЦРВЕНИ КРСТ

СОЛИДАРНОСТ НА ДЈЕЛУ

ОВОГОДИШЊА четврнаеста традиционална сабирна акција Црвеног крста под општејуословенским називом „Солидарност на дјелу“ која је организована на подручју општине осамнаестог октобра, оцијењена је врло успешном.

Од стране грађана у овој акцији која је обухватила пет мјесних заједница, сакупљено је 52.700 динара и 2.150 килограма резултати остварени су у Мјесној заједници „Будва“ и „Бечићи“.

Од стране предузећа у општини сакупљено је 11.000 динара, а један број радних организација најавио је да ће пружити драгоцену помоћ у постельини, посуђу, намјештају и слично.

Р.П.

ИЗБОРИ '90

РЕПУБЛИЧКА СКУПШТИНА

У Скупштину Социјалистичке Републике Црне Горе бира се 125 посланика, а изборну јединицу за избор посланика чини територија општине. Зависно од броја грађана који имају право да бирају утврђено је колико која општина бира посланика у републички парламент, а по том критеријуму наша општина ће изабрати два посланика.

ПРЕДСЈЕДНИШТВО РЕПУБЛИКЕ

Закон о избору предсједника и чланова Предсједништва СР Црне Горе усвојила је Скупштина СР Црне Горе на засиједањима вијећа 28. септембра и 3. октобра, други је изборни закон који регулише предстојеће вишестраначке изборе у нашој републици.

Право да бира и да буде биран за предсједника и чланове Предсједништва Републике има грађанин који је навршио 18 година живота и који има пребивалиште на територији СР Црне Горе најмање три мјесеца прије одржавања избора. (Члан 2.)

Кандидате за предсједника, односно чланове Предсједништва Републике предлажу и утврђују грађани, политичке организације и други облици организовања и удружења, на основу одређеног броја потписа грађана. (Члан 7.)

Кандидатуре се предлажу посебно за предсједника и посебно за чланове Предсједништва Републике, а нико не може бити истовремено кандидат за предсједника и кандидат за члана Предсједништва Републике. (Члан 8.)

Потписи грађана прикупљају се на посебном обрасцу у који се уноси функција за коју се предлаже кандидатура, име и презиме, датум рођења, замјешање и пребивалиште кандидата. Ови подаци на истом обрасцу уносе се и за сваког предлагача. (Члан 9.)

Кандидат за предсједника Предсједништва Републике сматра се утврђеним ако његову кандидатуру својим потписима подржи најмање двије хиљаде грађана. Кандидат за члана Предсједништва Републике сматра се утврђеним ако његову кандидатуру својим потписима подржи најмање хиљаду грађана. (Члан 10.)

У СУСРЕТ ВИШЕСТРАНАЧКОМ ГЛАСАЊУ

ШТА КАЖЕ ЗАКОН?

Предстојеће вишестраначке изборе у Црној Гори посебно је регулисао Закон о избору и опозиву одборника и посланика који је Скупштина СР Црне Горе усвојила на сједницама вијећа 28. септембра и 3. октобра ове године.

Право да бира и да буде биран за одборника и посланика по овом Закону има грађанин који је навршио 18 година живота и који има пребивалиште на територији Социјалистичке Републике Црне Горе најмање три мјесеца прије дана одржавања избора. Право да предлажи и бира одборника и посланика има грађанин чије је пребивалиште на подручју изборне јединице. (Члан 4.)

Зајамчена је слобода и тајност гласања. нико не може по било ком основу познати грађанину на одговорност због гласања, нити од њега тражити да каже за кога је гласао, или зашто није гласао. (Члан 7.)

Јавна изборна пропаганда прекида се најкасније 48 часова прије дана избора. (Члан 13.)

Органи за спровођење избора за одборнике односно посланике су изборне комисије и бирачки одбори који су независни у свом раду и за свој рад одговарају органу који их је именовао. Ниједна политичка организација или изборна коалиција политичких организација не може имати више од једне трећине чланова или више од једне трећине замјеника чланова изборне комисије и бирачког одбора. (Члан 16.)

Кандидате за одборнике и посланике предлажу и утврђују грађани, политичке организације и други облици организовања и удружења, на основу одређеног броја потписа грађана. (Члан 7.)

Кандидатуре се предлажу и утврђују грађани, политичке организације и други облици организовања и удружења, на основу одређеног броја потписа грађана. (Члан 8.)

Кандидат за одборнике и посланике предлажу и утврђују грађани, политичке организације и други облици организовања и удружења, на основу одређеног броја потписа грађана. (Члан 9.)

Кандидат за одборнике и посланике предлажу и утврђују грађани, политичке организације и други облици организовања и удружења, на основу одређеног броја потписа грађана. (Члан 10.)

1) стара се о законитом спровођењу избора и опозива одборника и посланика у изборној јединици; 2) потврђује листе кандидата за избор одборника и посланика у изборној јединици; 3) саставља збирну листу кандидата за избор одборника и посланика у изборној јединици; 4) одређује бирачке мјеста и именује бирачке одборе за избор одборника и посланика; 5) стара се о правилном раду бирачких одбора и врши надзор над њиховим радом; 6) утврђује и саопштава резултате избора и објављује који су кандидати у појединим изборним јединицама изабрани у скупштину и издаје ујверење изабраним одборницима; 7) утврђује и објављује резултате избора посланика у изборној јединици; 8) стара се о техничким припремама за избор и опозив и врши друге послове одређене законом. (Члан 21.)

потписа грађана. (Члан 26)

Кандидат може прихватити кандидатуру за одборника односно посланика у скупштину исте друштвено-политичке јединице само у једној изборној јединици и на једној листи. (Члан 27.)

Грађанин може дати потпис само једном кандидату или једној листи за скупштину исте друштвено-политичке јединице. (Члан 28.)

Прикупљање овим законом одређеног броја потписа за предлажање кандидата за одборнике односно посланике могу покретати и вршити појединачни грађани и политичке и друге организације. (Члан 29.)

Политичке организације предлажу и утврђују листе кандидата за одборнике односно посланике, под условима утврђеним овим законом, и по поступку утврђеном правилима тих организација.

Политичке организације које су регистроване у складу са Законом о удружењима грађана на територији СРЦГ могу предлагати кандидате односно подносити листе кандидата за избор одборника односно посланика у свим изборним јединицама.

Двије или више политичких и других организација могу се споразумjeti да поднесу заједничку листу кандидата за избор одборника односно посланика. (Члан 30.)

На листи кандидата за избор одборника односно посланика може бити највише онолико кандидата колико се бира у изборној јединици. (Члан 31.)

Потписи грађана прикупљају се на прописаном обрасцу, а потписани предлагачи кандидата за скупштине друштвено-политичких заједница морају имати опште бирачко право и пребивалиште на подручју изборне јединице за чијег одборника односно посланика предлажу кандидате. (Члан 32.)

Кандидат односно листа кандидата за одборника сма-

тра се утврђеном ако ту кандидатуру својим потписима подржи најмање 20 грађана који имају пребивалиште на подручју односно изборне јединице. За кандидатуру посланика треба најмање 50 потписа грађана. (Члан 33.)

Све појединачне кандидатуре и листе кандидата достављају се општинској изборној комисији, заједно са писменом изјавом о прихвату кандидатуре, најкасније 20 дана прије дана одређеног за одржавање избора. (Члан 34.)

Сваки кандидат може одустати од кандидатуре најкасније 15 дана прије одржавања избора, о чему писмено обавештава општинску изборну комисију и подносиоца листе. (Члан 35.)

Све појединачне кандидатуре и листе кандидата садрже означење подносиоца листе „независни кандидат“ или политичка организација, скупштину друштвено-политичке заједнице у коју се врши избор, означење изборне јединице и дан утврђивања листе, име и презиме сваког кандидата и његово пребивалиште. Назив листе одређује се према називу политичке и друге организације које подноси листу.

Ако двије или више политичких и других организација подносе заједничку листу кандидата за избор одборника, односно посланика, листе кандидата уносе се на збирну листу редоследом утврђеним жијелјом. Предсједник општинске изборне комисије сазива представнике свих листа у чијем присуству се утврђује збирна листа кандидата. Као представник листе сматра се кандидат који је уписан под редним бројем један на тој листи. (Члан 36.)

Ако општинска изборна комисија утврди недостатке појединачних кандидатура односно листе кандидата, она споразumno називаје одмах предлагача кандидатуре да у року од 48 часова отклони те недостатке. (Члан 38.)

Ако општинска изборна комисија утврди да у погледу појединачних кандидата односно листе кандидата најјесно испуњени услови предвиђени овим законом, или да је кандидатура односно листа поднесена неблаговремено, односно да формални недостаци на које је

указано нијесу благовремено отклонjeni, рјешењем одбија потврђивање кандидатуре односно листе кандидата за оне кандидате који не испуњавају услове. (Члан 39.)

Ако поднесена кандидатура односно листа кандидата нема недостатака, или ако су утврђени недостаци отклонjeni у остављеном року, општинска изборна комисија потврђује поднесену кандидатуру односно листу, и о томе обавештава предлагача. (Члан 40.)

Након потврђивања поднесених појединачних кандидатура односно листе кандидата општинска изборна комисија саставља јединствену листу независних кандидата у изборној јединици на коју ће уврстити сви кандидати за одборнике односно посланике, правоврano предложени и утврђени као кандидати.

Кандидати се на листи кандидата уносе према броју грађана који су их подржали.

Ако је два или више кандидата подржао исти број грађана, редослед кандидата на листи утврђује се према азбучном реду презимена. (Члан 41.)

Након састављања јединствене листе независних кандидата општинска изборна комисија приступа састављању збирне листе кандидата за избор одборника, односно посланика. Листе кандидата уносе се на збирну листу редоследом утврђеним жијелјом. Предсједник општинске изборне комисије сазива представнике свих листа у чијем присуству се утврђује збирна листа кандидата. Као представник листе сматра се кандидат који је уписан под редним бројем један на тој листи. (Члан 42.)

Општинска изборна комисија ће одмах по састављању збирне листе, а најкасније седам дана прије дана одржавања избора, јавно огласити збирну листу кандидата. (Члан 44.)

ЗАШТИТА, ИЗБОРНОГ ПРАВА

Грађани имају право да буду информисани о кандидатима за одборнике и посланике. (Члан 45.)

Политичке организације које су истакле своје кандидате за одборнике односно посланике имају право да равноправно у средствима информисања чији је оснивач скупштина друштвено-политичке заједнице у оквиру истих дневних термина односно рубрика, обавештавају грађане о својим програмима и кандидатима. Ово право имају и независни кандидати. Средства информисања дужна су обезбиједити објективно информисање и равноправан третман политичким организацијама и кандидатима у складу са овим законом. (Члан 46.)

Сваки грађанин, кандидат за одборника или посланика и подносилац предлога кандидатура, има право да због неправилности у поступку кандидовања и избора и због неправилности у раду органа за спровођење избора, за избор одборника поднесе приговор општинској изборној комисији, а за избор посланика поднесе приговор републичкој изборној комисији. (Члан 124.)

Ако надлежна изборна комисија поводом приговора поднијетог до рока за подношење листе кандидата на потврду, утврди неправилности у поступку кандидовања које су утицале или могле утицати на утврђивање листе кандидата, поништиће радњу у поступку кандидовања и одредити да се у року од 10 дана те изборне радње понове.

Ако надлежна изборна комисија поводом приговора поднијетог у року од 24 часа након гласања о изборима, утврди неправилности које су утицале или могле утицати на законитост избора, поништиће гласање на бирачким мјестима на којим је дошло до тих неправилности и одредити да се у року од 10 дана понови гласање. (Члан 125.)

Против рјешења изборне комисије о приговору може се поднijети захтјев за судску заштиту Врховном суду СР Црне Горе у року од 48 сати од пријема рјешења. Суд је дужан да одлучи у року од 48 сати по пријему.

У одлучувању по захтјеву не може учествовати лице које је учествовало у раду изборног органа. (Члан 126.)

Органи надлежни за спровођење изборног поступка обавештавају грађане о њиховим изборним правима и начину заштите тих права. (Члан 127.)

ИЗБОРИ '90

ДЕМОКРАТСКИ
СОЦИЈАЛИСТИЧКИ САВЕЗ

ФОРМИРАНИ ИЗБОРНИ ШТАБОВИ

УПОЗНАВАЊЕ са документима Демократског социјалистичког савеза Црне Горе, разматрање програма Општинске организације овог савеза и арање Изборног штаба, биле су главне теме сједнице ОК Социјалистичког демократског савеза одржане 18. октобра.

Како је у уводном излагању истакао **Жарко Миковић**, члан предсједништва, Социјалистички савез данас наставља рад у новим условима остварујући своје дјеловање самостално и у сарадњи с другим политичким партијама и странкама које имају блиске циљеве. Једно од главних полазишта, по ријечима Миковића, ове организације у нашој средини мора бити даљи развој и унапређење туризма, рјешавање проблема водоснабдјевања, изградња комуналне инфраструктуре и унапређење екологије.

Учествујући у расправи, др **Новица Вујопшевић**, предсједник Републичке конференције Демократског социјалистичког савеза је говорио о активностима и декларацији о оснивању коалиције лијевих снага у Црној Гори. Он је посебно нагласио да се на изборним листама морају наћи уважене, моралне личности за које ће бирачи гласати и изразио наду у побједу лијевих снага. Слично мишљење имао је и Драган Радиновић, предсједник ОК Социјалистичког демократског савеза Титограда, истакавши да ће се Социјалистички савез борити за власт, не зато што му је до ње стало већ да се не би дозволило да било ко дође на власт.

— „Нијесу нам потребне партије са искључиво националним и националистичким програмима, рекао је Владо Каханегра, предсједник ОК социјалистичког савеза и они људи који се баве само прошлочију, историјом и географијом, већ честити људи који уживају углед и повјерјење народа“.

Формиран је и изборни штаб којег сачињавају чланови предсједништва и Општинске конференције социјалистичког савеза, а посебни штабови формираће се и у свим мјесним заједницама.

Р. ПАВИЋЕВИЋ

У БУДВИ ПРОМОВИСАНА НАРОДНА СТРАНКА

Желимо фер „игру”

У АМФИТЕАТРУ Средњошколског центра у Будви у суботу 20. октобра одржана је промоција Народне странке Црне Горе. О програму странке, која и у нашој општини има свој одбор, говорили су њен предсједник професор др **Новак Килибарда** и подпредсједници **Нада Лазаревић - Јовановић**, др **Боро Филиповић** и **Павле Милић**.

— Неко се силно трудио да се ова странка, која је међу првима формирана у Црној Гори, не представи у Будви, рекао нам је **Вукашин Зеновић**, предсједник Мјесног одбора Народне странке у Будви. — Од Петровца па све до Гребља на више места, излијепили смо плакете којима смо грађане опбацијестили о промоцији и најавили госте. Но, неко је ишао за нама и цијепао плакате. И то упорно. Поставили смо их преко 200 а пред промоцију је остало свега неколико на огласним мјестима.

Они којима није било стало да се промоција одржи, на више места преко плаката постављали су најавнице са ликом Петра I Петровића изнад којих је писало „за враћање црногорске цркве“. Ко је то радио, засад се не зна, мада је добро познато ко се у Црној Гори зајада за аутокефалност цркве.

Све ово није омело одржавање скупа. Промоцији „народњака“ присуствовало је преко 300 мјештана на чији питања су пуна три часа одговарали чланице странке. Скуп је протекао у мирној атмосferи и био веома достојанствен.

— У Црној Гори имамо на десетине хиљада чланова и то као да смета појединцима, рекао је **Новак Килибарда**. — У свом бијесу нам подвлајују, подмећују и то нарочито лидери антисрпских странака којих је доста. Ми не продајемо Црну Гору, јер она ће имати своју државу макар било и свега 20.000 Црногорца. За федеративну смо Југославију, али ако би дошло да ће не буде заједнико се за формирање федерације са Срби-

ОДБОР

Предсједник Извршног одбора Мјесног одбора Народне странке у Будви, који је формиран 8. октобра, је дипломирани правник **Вукашин Зеновић** из Петровца. Секретар одбора је **Илија Медиговић**, а чланови **Нешто Божовић**, **Бранко Дивановић**, др **Митар Јубишић**, **Бранко Ивановић** и **Буро Бечић**.

У ПЕТРОВЦУ ПРЕДСТАВЉЕН ИЗБОРНИ ПРОГРАМ СК ЦРНЕ ГОРЕ

НЕ НУДИМО ЛАЖНЕ НАДЕ

У ПЕТРОВЦУ, где су комунисти побједили на изборима 1920. године, 25. октобра је представљен изборни програм Савеза комуниста Црне Горе.

У уводном излагању на склопу у Спомен-дому „Црвена комуна“ **Мило Ђукановић**, секретар Предсједништва ЦК СК Црне Горе, је рекао да реформисани Савез комуниста поштује и афирмише извршно значење комунистичке идеје и да пут у будућност темељи на позитивним принципима и тековинама комунистичког покрета и народа Црне Горе. Једнаестим конгресом СК Црне Горе се и формално преобразио у модерну политичку партију, лијеву, демократску и социјалистичку оријентацију, а изборни програм изражава та опредељења.

Пред бираче СК ће изаћи с оним што се може остварити, што нашој Републици и њеном народу може значити боли и лагоднији живот, рекао је Ђукановић, истичући да је про-

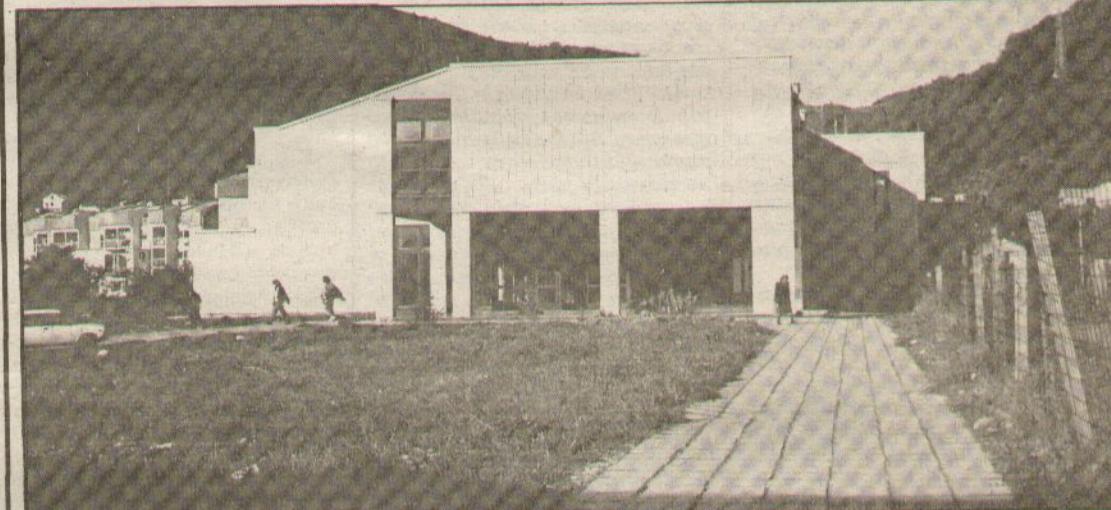
- На изборе идемо с реалним, могућим и остварљивим програмом за наредне четири године, а не програмом жеља и лажних обећања, истакао **Мило Ђукановић**.

грам комплексан, да предлаже конкретна решења за целокупну организацију живота у Црној Гори, у оквиру којег се планира темелјита реорганизација државног и управног аппарата Републике, неизбјилна и авантуристичка поиздавања са судбином становништва Републике.

Предсједник ЦК СК Црне Горе **Момир Булатовић** је рекао да је изборни програм СК томе посветио посебну пажњу, и да су лијек за привредне невоље постепено и реално оздрављење, а не надриљекарске чаролије, неизбјилна и авантуристичка поиздавања са судбином становништва Републике.

Предсједник ЦК СК Црне Горе **Момир Булатовић** је рекао да је изборни програм СК томе посветио посебну пажњу, и да су лијек за привредне невоље постепено и реално оздрављење, а неизбјилна и авантуристичка поиздавања са судбином становништва Републике.

П.Н.

ОТВОРЕН ЗА СВЕ СТРАНКЕ: СРЕДЊОШКОЛСКИ ЦЕНТАР

ОСНИВАЧКА СКУПШТИНА САВЕЗА РЕФОРМСКИХ СНАГА

ПОТРЕБНА РЕФОРМСКА СВИЈЕСТ

САВЕЗ реформских снага Југославије за Црну Гору је дно нарастајућег општег југословенског покрета за реформе. Он окупља грађане без обзира на националну припадност, вјери и општост. Речено је да поштују младо партијско руководство Црне Горе, које има велике заслуге у историјским догађајима у Црној Гори у октобру 1988. и јануару 1989. године.

Дуготрајан аплауз је пропратио ријечи **Новака Килибарде** који је напитао шта мисли о предсједнику Предсједништва Србије рекао да је **Слободан Милошевић** „један од најкрупнијих државника новије Србије“.

— Ми не желимо да по свакуцијену побиједимо на изборима, још мање хоћемо да подмићујемо, да се удварамо јужним обећањима и тако придобијамо присталице. Желимо само фер „игру“ у којој ће народ, без притисака, одлучити кога ће у Црној Гори доћи до власти на власт. Зато нам је највише криво што садашња власт у више општини настоји да нас потисне на маргине изборних догађаја и што фаворизује, прије свега, Савез реформских снага, странку која-убјеђен сам – не може ништа добро донијети Црној Гори и Југославији, рекао је др **Килибарда**.

С.Г.

из зачараног круга анахроних и опасних подјела које исцрпљују и разарају њено друштвено биће и нуде прошлост умјесто будућности, пише између осталог у Програмској декларацији Савеза реформских снага Југославије за Црну Гору.

Чланици Скупштине СРСЈ за Црну Гору у Будви усвојили су Правила о организовану, изабрали Одбор од 19 чланова, административну и арбитражну комисију. На свом првом састанку Одбор ће изабрати предсједника и потпредсједника.

Ово би било најосновније о овој странци и њеном представљању и оснивачкој скупштини у Будви. Оно друго што се чуло на овом склопу, најближе речено, није за новине. Јер залагати се за реформе, демократију и поштовање људских права, а скуп користити за увреде и неосноване оптужбе на рачун предсједника Предсједништва СР Црне Горе и лидера партија које нијесу много одушевљене Савезом реформских снага Југославије, никако не иде под исту капу. А то што су аплаузи за увреде на овом склопу надајчали све оне друге, највише говори о онима који су овој скупштини присуствовали.

Представљању Савеза реформских снага Југославије за Црну Гору у Будви присуствовали су и овај склоп поздравили.

Бранimir Пајковић, члан СИВ-а и члан Главног иницијативног одбора СРСЈ, **Иван Брајовић**, потпредсједник Скупштине СР Црне Горе, **Славко Перовић**, предсједник Извршног одбора Либералног савеза Црне Горе, и **Саво Јаблан**, представник Црногорске демократске партије.

В.М.С.

СЛОПШТЕЊЕ КИЦ-а
„КРУГ“
НИЈЕ
НАШ

НА СЈЕДНИЦИ Збора радника Културно-информативног центра, одржаној 28. септембра, расправљано је о мјесецима да је у јавности дошло до повезивања штампања часописа „Круг“ са КИЦ-ом. Након дискусије, а у циљу правилног и истинског информисања, Збор радника је издао сљедеће споменце.

„Културно-информативни центар Будва се још у вријеме штампања првог броја часописа „Круг“ оправдао од овог приватног магазина чији је издавач **Драгослав Јоксимовић** запослен као самостални референт у маркетингу КИЦ-а. За штампање првог броја овог часописа Јоксимовић је дао наруџеницу „Маркетингу“, коју је након телеграма у којем се КИЦ оправдио од овог посљедио. Рачун за штампање „Круга“ није испостављен КИЦ, нити је КИЦ платио штампање часописа „Круг“.

Радници КИЦ-а посебно истичу да се не слажу са пољтичким ставовима, сва уређивачком политичком и концепцијом овог гласила, чији је излазак потпуно неоснован био повезан са Културно-информативним центром.

Манипулације наруџеницом истиске су највише велику штету КИЦ-у и Град-театру, који по свом досадашњем дјеловању немају, нити могу имати иштицајничко са „Кругом“.

Збор радника КИЦ-а
Предсједник
Ранко Навићанић

РАСПРАВЕ

ПОВОДОМ ИЗЛАСКА ИЗ ШТАМПЕ ФОТО-ВОДИЧА „БУДВА, БЕЧИЋИ, СВ. СТЕФАН, ПЕТРОВАЦ”

ДОБРА НАМЈЕРА — ЛОШ ПРОИЗВОД

(Или, шта читаоца и туристу очекује између корица најновијег издања Туристичког савеза наше општине)

Да се крајем прошлог мјесеца није појавила информација да је Туристички савез издао и представио „целно издане туристичке монографије Будванске ривијере“ и да је текст „углавном дат у хрватској језичкој изворној варијанти“, сигурно би ова књижица била мање запажена. Но, како живимо у времену кад нам се политика и политичке игре и подвалае призирају и где их има и где их нема, тако је због ријечи „хрватској“ појасло интересовање за фотодокументацију наше Ривијере.

Озбиљнији приступ оваквом и сличним издањима, међутим, не подразумијева „политизацију“ језика и језичких варијанти, већ прије свега треба да при том сагледа да ли је постигнут циљ, да ли је тај фотодокумент оваквог туристичког подручја од користи туристима, шта ће онај који дође на нашу ривијеру сазнати из овакве књижице, а шта онај којег она треба да овде доведе.

Ако се тако прије овој књижици, иоле упућенији читалац неће бити много одушевљен, јер ће број скватасти да је у фотодокументу „Будва...“ много више недостатака него што је то (хрватски) језик због чега је прво „анатемисан“.

Прво што пада у очи је несрећност текста, неповезаност реченица, неуједначеност стила-труби прелази од једног, научног и уџбеничког, ка литерарном језику до распетавног „анимирајућег“ поклича туристичког водича. Све то, заједно са њима, несрећну и нејешту компилацију, јер је приређивач обилато користио књигу др Мирослава Лукетића „Будва, Св. Стефан, Петровац“ из 1965. године, преписивао дјелove реченица и препричавао пасусе, стварајући тако чудне и на папиру ријетко могуће целине. Тако „искасапљен“ текст приређивач је „краотизирао“, а „језикосправитељ“ вељда у великој жубри и с мало стрпења, није све успио поново вратити на српскохрватски. Такав „метод“ рада посебно је уочлив у првој половини ове књижице а још и једног типичног примјера. У Лукетићевој књизи на страни 19 стоји „Ови својеврски катуни су вјероватно и прва насеља досељених словенских племена“, а у Живановићевом фотодокументу на страни 33 „Ови катуни су по своју прилици били првобитна насеља досељених словенских племена“.

Осам невјероватних и живом језику и језичкој теорији несхватљивих и непознатих ријечи и конструкција, читалац овог фотодокумента ће „научити“ да су овдашња племена некад била кнегиње (а не кнези), да је Књаз Никола био кнез, да је на Светом Стефану црква посвећена Св. Стјепану „по чему је добило име место на школу“... На почетку књижице (стр. 15) приређивач упознаје читаоца да Будванска ривијера има климу маслине, али ће му остати нејасно шта је са маслинарством на овом подручју. Јер, на страни 25 стоји да је ово подручје познато по „данас већ запуштеном маслинарству“, а на страни 61 да „обрађена земља око маслина упућује да је масли-

нарство и данас развијено у овом крају!“

Читалац неће много сазнати ни о знаменитим личностима из даље и ближе прошlosti овог краја јер им није посведено ни пола странице, при чему су настале и двије „ситније“ грешке. Приређивач је С.М. Јубишић „вратио“ у 18. вијек, а вељда ради симетрије и просјека, или исправљања грешке, сликар Анастас Бочарин је у овом фотодокументу рођен 1964. године, сто година по рођењу!

Набрањањем оваквих и сличних пропуста, могла би се написati, најблаже речено, једна књижица обима таман као и фотодокумент о коме је ријеч, што никако није сарксисходно. Не бар на овом мјесту.

Ако би упућенији читалац (па и турист) прешао преко пропуста прве половине књиге рачунајући да је друга половина тематски распоређена по туристичким мјестима наше ривијере, прави водич за туристе, тек ће се тада разочарати и склатити (убијећени смо) да је преварен. „Живих“ туристичких информација практично нема, а приређивач води туристу од мјesta до мјesta читajuћи му историју, односно он што није успио уградити у прву половину књижице. Приређивач се очигледно не осјећа обавезним пред читаоцем да уз нове фотографије понуди и ново штivo, већ их гарнира оним што му је при руци. А то је, по новима, редовно поменута Лукетићева књига издата прије 25 година. Због тога читалац не може сазнати скоро ништа о условно речено, новијој историји наше општине. А читав пост-земљотресни период у овом фотодокументу стао би у десetak редова.

Ако би се, на крају, од приређивача који је и аутор фотографија у овој књижици, очекивало да фотографијом надокнади он што није постигао текстом, слизије још једно, не мање разочарање. Јер, фотографије су углавном „већ виђено“. Туриста у фотодокументу Будванске ривијере, очекује мало другачије фотографије од оних којих има на разгледницама, а оних је невјероватно мало. Има, додуше, доста лијепих фотографија, посебно природе, али је питање јесу ли оне све за фотодокумент. Јер, међу стотинак фотографија у овој књижици, сигурно је да није морало бити петнаестак из Старог града, двадесет мотива природе и доминантан број тзв. панорамских снимака. Но, изгледа да се и у овом дијелу приређивач сналазио како је знао и умio, односно користио фотографије које је имао.

На крају, не спорећи потребу издавања туристичке литературе у функцији туристичке пропаганде, које је упркос значају невјероточно мало, не можемо због тога аутоматски и с усхинењем дочекати све ново што се појави из штампе. Зато, убијећени смо, и фотодокументу „Будва, Бечићи, Св. Стефан, Петровац“ треба да се завири између корица, да се види шта тамо све има. Не може нам бити свеједно има ли тамо грешака, јер то је испак слика Будванске ривијере која иде у свијет, која треба да неког из тог

свјета доведе овде као туристу. Примјер овог фотодокумента нас, и послје једног чitanja, опомиње да се тако неозбиљно и неодговорно не може радити и да се луксузним изгледом не може све покрити.

Б.М. Станишић ■

НЕОСНОВАНЕ КРИТИКЕ

Представници Туристичког савеза општине, судећи по ономе што су рекли на таласима Радио-Будве непосредно након првих оцјена на рачун фотодокумента „Будва...“, не прихватају такве критике, сматрајући да за такав подухват какав је издавање фотodокумента наше ривијере, треба имати више разумијевања.

Приређивач овог издања Илија Живановић је афирмисани аутор сличних и већих публикација, он је понудио да то уради, а Извршни одбор Туристичког савеза то прихvatио. Књижица је штампана у 4.000 примјерака, намијењена је туристима (првенstveno страним), штампана је и на енглеском, немачком, француском и италијанском језику. Планирано је да се достави нашим туристичким представништвима, представништвима ЈАТ-а, амбасадама и нашим иселеницима, а остало да се прода и да новац иде у посебни фонд за туристичку пропаганду.

Представници Туристичког савеза не споре и могуће ситније (језичке) грешке које ће отклонити у II издању, али сматрају да то не може бити повод за оштре критике и осуде на рачун овог издања.

Ако су били јединствени у одбрани фотodокумента од критика, представници ТС нијесу били сагласни у томе колико су грађани Будве с том књижицом упознати. Један каже да је већина грађанства прочитала и да има о њој повољно мишљење, други каже да је стигла тек прије пар дана и да је мало њих стигло да је прочита, а трећи да су је подијелили мањем броју грађана који су за то доста квалификованi, да дају мишљење.

АУТОРИ

Фотодокумент „Будва, Бечићи, Св. Стефан, Петровац“ приредио је Илија Живановић, ликовно је уредила Дубравка Ракочи, сарадници су др Мирољуб Лукетић, Гојко Митровић, Богољуб Љубо Рађеновић, и Јелена Живановић аутор фотографија је Илија Живановић, тематска карте израдио је Игор Бирин, рецензент је проф. др Златко Пепеновић а лектор Милivoje Анђус. Издавач је Туристички савез општине Будва, а фотodокумент је штампало предузеће „Наша дјеца“ Задруга 1990. године.

ДРУГИ СУ НАПИСАЛИ

„ЕСТЕТИКА“ ТУРИСТИЧКИХ МОНОГРАФИЈА

КАКО ИЗВАН КЛУПА

● Најновија, и за сада једина, монографија о Будви, аутора Илије Живковића фотoreporter из Загреба сувише је конвенционална да би заврједила већу пажњу. Изостављени многи битни детаљи о Будви

„очисти“. „очисти“.

Пет стотина примјерака ове монографије одиста не може да индоктринира Будване или госте, али ипак приједи имати у виду да питања језика одувијен у нас има политичке конотације. Посебно сада када ХДЗ политичким декретима утврђује хrvatski као посебан језик.

Постоји овим поводом још неколико отворених питања. Најновија књижица о Будви је конвенционална. Она је произашла из једног клишеа. Личи на „монографије“ овог аутора о Трогиру, Шибенику и слично, иако се Будва и ови градови много разликују. Падајући је да туристичке монографије личе једна надругу као динар динару, а стари градови се срећом разликују. О „Граду патру“ је на стотинак страница монографије записано само ово: „На врху Каштела лjetnja је позорница на којој се одигравају незаборавне сцене и призори Града театра“. Будвански фестивал који има свјетски имиџ заслужио је и овде своје поглавље. О једнственом Тргу пјесника ни слова као да се налази у Аргентини, а не у Будви.

Стога, за монографије са овом и сличном намјеном неопходан је конкурс на коме би били у прилици писци, новинари, ликовни умјетници, политичари да понуде инвентивна решења и излазак из овјештаљости. Док год будемо у култури радили непрофесионално увијек ће се наћи са стране неки „пират“ да „продaje памет“ и тако нас уведе у свој капут. Ами ћemo бити поново срећни како смо налетјели на правог.

У области туризма где све треба да буде складно и културно овакве ситнице су битне. Стога, у сиву конвенционалност туристичких монографија више не би требало давати пребијене паре.

М. Божковић

ПОБЛЕДА

субота, 29. септембар 1990.

У БУДВИ ПОСЛЕ 11 ГОДИНА

КЊИГА ЗА СВЕ ГОСТЕ

● Коначно туристи могу сами да разгледају знаменитости обновљене од катастрофалног земљотреса

После 11 година, колико је већ прошло времена од катастрофалног земљотреса на Црногорском приморју, потпуно је обновљена културна и природна баштина на подручју општине Будва. У функцији турizma доступна је читавој армији страних и домаћих посетилаца - годишње преко 300.000 гостију, који се, у просеку, овде задржавају до 10 дана.

То је био и повод да Туристички савез Будве на четири језика изда богато опремљену и доста луксузно уређену публикацију - туристички водич града и околине, црногорског формата са цртежима и приступачним текстом, да сваки посетилац може са књигом у руци „соло“ да крене у разгледање знаменитости из далеке прошlosti, још од петог века (добра Перикла), на овом тлу.

Сарадници ове лепе и маштovите публикације (др Мирољуб Лукетић, Гојко Митровић, Богољуб Љубо Рађеновић и Јелена

Живановић) прикладно су означили сва места, од плаже Јаз, преко Будве, Бечића, Милочера и Св. Стефана до Петровца и Буљарица. Посебна пажња по-клонио је средњовековним манастирима између XIII и XVIII века, који, као перле, доминирају ривијером.

Несумњиво, метропола Црногорског приморја добила је књигу без које се, разумљиво, на одмору не може ни један дан. За домаће посетиоце, иначе, штампана је, као што је то већ ред са сличним публикацијама - латинicom, углажном због економског фактора. Штете је што сличних књига дуж читаве обале Црногорског приморја нема више и не излазе чешће, са часним изузетком Херцег-Новог.

С. Ј.

Четвртак, 11. октобар 1990.
Политика ЕКСПРЕС

БИЉЕЖИМО

ПЈЕСНИЦИ – О СВОМ ТРГУ

ЈЕДАН мали простор у Старом граду, који је некада био градска пијаца, од прије четири године, од када су на њему почели наступати пјесници и читати поезију, постао је чувен не само у границама наше земље већ и широм Европе, па, рекли бисмо и земљине кугле. Некадашња градска пијаца постала је Трг пјесника и један од најинтересантнијих сегмената, данас већ, велике југословенске културне манифестације "Град театар". Само у току овога јетра на Тргу пјесника наступило је 107 најзначајнијих југословенских и страних пјесника и књижевних преводилаца.

Ево што је о Тргу пјесника казала прва дама наше поезије – **Десанка Максимовић**, када је на њему наступила прије три године:

– Врло сам узбуђена јер мислим да нигде на свијету, па ни у Русији, где се поезија толико његује, где се толико чита, коју свијет масовно посјећује, ипак није пронађено, бар колико је мени познато, тако једно лијепо место, тако једно лијепо вријеме где би се поезија читала: скоро је поноћ, покрај мора, под ведрим небом.

Мислим да се то само у нашој земљи могло догодити, једино покрај мора и једино у Црној Гори, нека се други не иђеје, јер и ја нијесам из Црне Горе, па, ето, морам да то признајам.

То је земља где се поезија воли, где се чита, где се пише. Ја мислим да нема ни једног створа – Црногорца који, или, пише поезију или има "антене" за поезију – или је чита или је пише. Ко би то други изумио. Цијела далматинска обала је пуна свијета, има и разних атракција, овога и онога – али, ето, једино овде у Црној Гори се изумило да се поезија чита и то сваке ноћи. Срећа божја што имамо пјесника толико, што бисмо радили да имамо мало пјесника, а много ноћи, како би то изгледало? Али имамо их доста па се нађе по један сваке ноћи.

А пјесник **Бећир Вуковић**, секретар Удружења књижевника Црне Горе о Тргу пјесника у интервјуу "Победи" каже:

– Не могу се отети утиску да је "Трг пјесника" за ове четири године дао несумњив прилог развоју свијести о важности пјесничке ријечи, да не кажем и школовању слуха за поезију. Потпуно је схватљиво што, рецимо, један **Матија Бећковић** на Тргу остварује најдубљи контакт са публиком

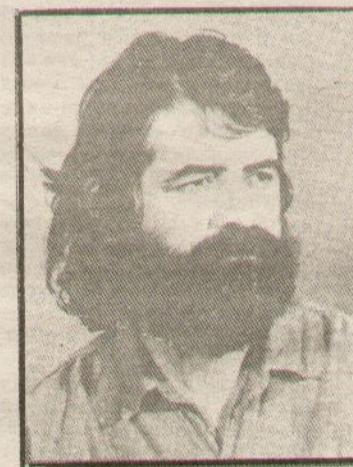
јер се његова поезија темељи на живој народној ријечи, али изненадује да су и пјесници чији су стихови камерни, чак и херметички, или бар написани за читање у себи, наилазили на пун одзив код слушалаца, којима је Трг омогућио, као и претходних година, да за шездесет ноћи осјете богатство тоналитета у поезији која се данас пише на нашем језику. С друге стране, пјесничке вечери, као на пример, ове године вече мађарског пјесника **Ференца Јухаса** којега је **Данило Киш** преводио, пружиле су прилику публици да из превода наслути највише пјесничке дomete остварене у другим језицима. Можда се ту негде криje снага и магнет Трга пјесника; можда су пјесници ради тога тако везани за Трг, и срцем и душом.

Било како било, више нема никакве сумње да је Трг пјесника заједно са укупном манифестацијом "Град театар" постало оно што би Црна Гора могла и морала показати свијету кад је ријеч о култури. Црна Гора је једним дијелом изведена из културне провинције преко дасака "Града театара" и Трга пјесника, а то је једни пут у Европу. Трг пјесника, кад је о култури ријеч, постаје синоним не само за Будву већ и за Црну Гору, а судећи по утисцима и коментарима страних пјесника, он постаје синоним и за културу Медитерана. "Град театар" је увекли надмашio Дубровничке лjetnje игре захваљујући дакако и Тргу, јер то нема ни Дубровник, ни Опатија ни Порторож. Једино малограђанска и скоројевића политикантска, дакле, медиокритичка свијест не види и не зна шта за црногорску културу значи Трг пјесника. Прије свих мислим на Титоградску телевизију, која је за више од стотину сати врхунске југословенске и свјетске књижевности није нашла ни два минута у својим надбудним програмима, како информативним тако и "културним", хоћу рећи програмима резервисаним за културу.

Трг пјесника је ове године организован по четврти пут, и за разлику од других сличних манифестација, као што су Струшке вечери поезије иза којих стоји Република и Федерација, иза ове најдуже, најоригиналније и најпјесничкије пјесничке манифестације, стоји само Културно-информативни центар из Будве и УКЦГ, а против ове пјесничке манифестације стоји читава бирократска моћна машинерија која

ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ

БЕЋИР ВУКОВИЋ

је, док је стара политика била и формално на власти, Трг пјесника оцијенила као "буљују пијацу антикомunizma".

Дакле, све је јасно, не треба се трудити, не треба ваљда опет говорити шта је шта, а ко је ко. Још ћу једном поновити да је ове године на Тргу пјесника наступило 107 најзначајнијих југословенских и страних пјесника и књижевних преводилаца, да је прочитано више од 350 књига поезије на нашем и страним језицима. А о Тргу пјесника могу рећи и нешто што сам видио изнутра, као пјесник и онај који се труди да га "режира", а то је, да причу о њему треба одмах почети од публике која је аплаузима прекидала чак и бесједе критичара...

Припремио: В.Л. СТАНИШИЋ

РИЈЕЧ ДВИЈЕ С ЈОВАНОМ ЈОВИЧИЋЕМ

НАШ СЕГОВИЈА

У МОСКВИ је у издању куће "Совјетски композитор" недавно из штампе изашла најновија књига музиколога **Мирона Вајсброда**, посвећена гитаристима свијета под насловом **"Андреас Сеговија и гитаристичка умјетност XX вијека"**.

Вајсброд се у књизи посебно осvrће на несебичан Сеговијин педагошки рад, подвлачећи притом, музичке биографије његових најславнијих сљедбеника: **Дона Вилијамса, Алирија Дијаза и Јована Јовицића**.

– Пријатно сам изненађен, да ме Вајсброд, водећи свјетски теоретичар о умјетности гитаре, спретава тако високо каже нам скромно, Јован Јовицић, који је у проteklih 40 година умјетничког дјеловања учинио веома много на популаризацији гитаре као солистичког инструмента.

– Ово је само један од многих примјера присуства наше познатог умјетника, Јована Јовицића у свјетским публикацијама о гитари, каже Хрвоје Гргић, његов млађи колега који је овог љета учествовао на фестивалу гитаре у оквиру "Града театра".

Јован Јовицић који поред Београда добар дио године проводи у Перазића Долу још нам је рекао:

– На руском језику о мојој гитаристичкој умјетности писао је, поред Вајсброда и Бориса Волмана, Обадвојица појединачне биографије, наводе и неколико критика са концерата у Тбилисију, Гранади, Кастељан де ла Плати, Москви, Паризу, Бечу, Београду.

Највећи међу највећим гитаристима свијета, **Андреас Сеговија** за Јовицићеву гитаристичку умјетност својевремено је рекао: „Јовицић је мајstor гитаре, и то велики мајstor. Код њега су сједињени висока техника и музички темперамент, а за једног великог умјетника то је најважније“.

Борис Волман је написао: „Интерпретација Јовицића одликује се истанчаношћу детаља величим техничким свршенством“.

Много је лијепих критика за четири деценије стваралаштва Јована Јовицића написано, не смао у Југославији, него и у цијелом свијету, где га радо позивају.

Хрвоје Гргић нам је послије концерта Јована Јовицића овог љета у „Санта Марији“ рекао: „Јовицић је у Југославији својим педагошким радом учинио оно што је Сеговија за свијет“.

С. Паповић

ИЗЛОЖБЕ

СЛИКЕ ПОЗНАТИХ

У ГАЛЕРИЈИ „Аркада“ у туристичком насељу „Словенска плажа“, почетком октобра, излагао је сликар **Преџраг Вучековић** са Цетиња. Аутор се представио са тридесетак цртежа рађених оловком и уљаним пасетилима, а радови су представљали избор из стваралаштва у последње три године.

• • •

У Модерној галерији Културно-информационог центра отворена је средином октобра изложба која представља пресек југословенског сликарства из фонда ове галерије. Изложене су слике познатих југословенских сликара **Бате Михаиловића, Пеје Милосављевића, Еда Мутрића, Бранка Фила Филиповића, Јанеза Берника, Петра Никчевића** и многих других.

• • •

У галерији Спомен дома „Црвена комуна“ у Петровцу петнаестог октобра отворена је изложба слика **Бранка Стаматовића** из Титограда. Изложене су 16 уља на платну које ће посетиоци моћи да виде до 10. новембра.

Р. Павићевић

ГАЛЕРИЈА „АРКАДА“

АКВАРЕЛИ САВА ЈОКИЋА

У галерији Аркада, 18. октобра ликовни стваралац и књижевник, **Сава Јокић** отворио је своју десету самосталну изложбу на Црногорском приморју, од којих већину на нашој ривијери.

Овом приликом Јокић се представио са двадесетак акварела и темпера на тему флоре и фауне. Изложио је само једно платно.

Јокић је поред сликарства, цијењен и као

С.П.

С. П.

УСПУТНИ РАЗГОВОР: БРАНКО ФИЛИПОВИЋ – ФИЛО

МОНАХ ЕНФОРМЕЛА

На овогодишњем 44. ликовном Бијеналу у Венецији који се одржавао од 23. маја до 24. септембра, иначе најзначајнијој ликовној смотри у свијету, Југославију је представљао **Бранко Филиповић – Фило**, у неку руку наш суграђанин.

Да представљам Југославију предложио ме је Музеј савремене умјетности у Београду, а потврдио југословенски жири историчара умјетности у Сарajevu.

Бити учесник венецијанског Бијенала, значи бити са најбољима.

На венецијанском Бијеналу Фило је изложио 22 слике великог формата насталих у последње четири године.

– Какве утиске носите из Венеције?

– Павиљон где сам излагао био је врло посјећен и рекао бих на добром месту. Запаљио сам интересовање критичара, затим историчара умјетности, а док сам био тамо „морао“ сам да дајем ин-

тервије, како штампи, тако разним радио и ТВ сајцима, што је било, признајем, доста заморно.

– Шта сада планирате?

– Најбоље се осјећам када сам у свом атељеу на Сајмишту у Београду. Неких дугорочних планова немам.

Фило је међу првим црногорским сликарима поратне генерације „ухватио“ корак са европским стваралачким, токовима. Број је премостио онај болни јаз-социјалистичког реализма и за њега се може рећи да је монах енформела у једном модификованим виду.

Излагао је много и у иностранству и у земљи. О њему су писали најзначајнији ликовни критичари свијета, што говори да се ради о једном од највећих ликовних стваралаца код нас, о чему свакако свједочи и представљање Југославије на 44. ликовном Бијеналу у Венецији.

С. П.

ИНТЕРВЈУ: АЛЕКСАНДАР ПОПОВИЋ

БАРАБЕ НА СЦЕНИ

За разговор са Александром Поповићем увијек има повода. Овога пута то је његова представа „Кус петлић” која је играна у оквиру фестивала „Град театар” овога љета, за коју је у Новом Саду добио „Стеријину награду”. Ријеч је о човјеку чија је биографија и бурна и богата, класику југословенске драме чије су текстове играла скоро сва југословенска позоришта, комунисти из буржоаске куће који је пет година првео на Голом отоку. Аца Поповић је писац који иза себе има велико дјело.

● Шта данас значи бити драмски писац када је стварност толико драматична?

— Мислим да је данас јако добро бити драмски писац. Никада домаћа драма није више извођена него сада и скоро као да у нашим позориштима друге не постоји. Можда то једино за позориште није добро јер се поставља питање квалитета тих драма. Но, ми смо увек склони претеривању. Пошто смо у вртлогу толико бурних догађаја, људи једноставно хоће саопштење и то оно које они хоће да чују. Наравно, то је погубно за умјетност и позориште. Све се на жалост кроји и прекраја према некој тренутној потреби.

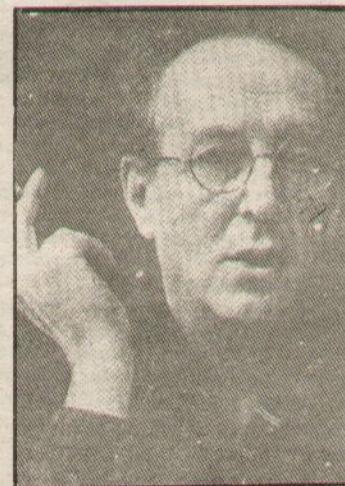
● Добили сте „Стеријину награду” за драмски текст „Кус петлић” на Тридесет петим позоришним играма у Новом Саду. Оне се још зову југословенске. Шта ће бити са Стеријиним позорјем?

— То југословенство о којем говорите, тај занос о Југославији и социјализму, оповргла је стварност. Јуди који разграђују позориште и културу уопште на југословенском плану, вјероватно не знају шта их чека. Сасвим је сигурно да ће преживети једино национални театри.

● Како тумачите ово национално лудило које код нас траје?

— То је примитизам. Ја никам Србин по професији, већ стицајем неких других околности. Та ме је колевка заљуљала и та ће ме мотика закопати ма шта је радио. А то што се данас ради, то је чиста манипулатација. То је одраз примитизма и сукобљених интереса. А сукоб

блјене интересе је тешко превазићи када немате средства. Размишљао сам о томе, зашто два најсличнија народа на свијету, а то су Срби и Хрвати, не могу да се сложе. И Срби и Хрвати и Словенци су само добили заједничким животом у Југославији. Можда не сви онолико колико су се надали, али... И још нешто: ја се не плашим непријатеља свога народа, већ се често плашим његових заговорника. Боже мили, колико сада њих заговора и усређује словеначки, српски и хрватски народ у коликом броју и откуда се тај олоси и та багра појави. То су неки људи из мрака, војводе, шустери, бараје, неки са супудим амбиција-

АЛЕКСАНДАР ПОПОВИЋ

ма. Али, сигуран сам да ће многи људи схватати о каквим се променама ради. Ако је било шта остало од овог наше система, онда је то дух социјализма, једна врло велика социјална покретљивост. Јер, само је у том нашем социјализму могло да се уђе са планине у академију наука. Многи су тако ушли право иза овација, из клупа калемарске школе, и ено их данас у Академији.

● Политичке партије и странке ничу на сваком кораку. Шта да се ради са толико демократије?

— Ја мислим да су те странке измишљене и оне у ствари не

постоје. Уосталом, то је доста неизбично и импровизаторски. Ми смо склони да верујемо као у свemu што се дешава има наше воље. То је заблуда јер је реч о много озбиљнијој светској игри. Ово је само један њен фефлекс. Ко зна шта је све на- ма спремљено?

● Чујем да сте још увијек комуниста по убеђењу, што је помalo чудно и ријетко за једног писца на овим просторима.

Код нас се на жалост мисли да је човек оног политичког опредељења које му одређује политичку каријеру, положај и судбину. Ја не верујем да је то тако. Напротив, мислим да је за једно политичко убеђење потребно одређено мишљење, одређени поглед на свет. Свој поглед на свет човек може мењати када у мислима и након учења дође до закључка да је тај поглед лажан и нестваран. А код нас се то ради тако да када неки врли комунисти падну са положаја, иду па певају у црквеном хору што ми је несхватљиво. Сада је модерно па оснивају нову партију или странку. Заправо, они комунисти никада нису ни били. Ово време је иначе погубно, јер нико ништа не чита, нико ништа не ради, нико ништа не зна, а сви нешто причају и оснивају странке. Чак и неки људи који нису тако неуки оснивају странке без икаквог програма или су ти програми спрдачина. Недостаје им учење, поглед на свет. Шта значи бити социјалиста? Није ваљда довољно само промена самог имена странке. Мене није определила кадровска листа да одем у комунисте, него моје убеђење, мој поглед на свет који нисам променио.

● Да оставимо политику. Ви сте писац који је много урадио. А писање је ипак, најтежи посао.

Искрено говорећи, много сам радио, али сам исто тако и доста доколично. Живота се никада нисам клонио. Само се чудим шта ли су уопште радили ови људи који ништа нису написали?

Разговара:
Ранко ПАВИЋ ВИЋ ■

„МЕДИТЕРАН“ НА САЈМУ

ИЗДАВАЧКО пословна заједница „Медитеран“ из Будве, представиће се по други пут на највећој изложби књига у нашој земљи. За разлику од прошле године, када је и изложило шест књига, овога пута, овај најмлађи издавач у Југославији, представиће се са седам нових издања.

У филозофској едицији „Архе“ биће то књиге Лава Шестова, „Атина и Јерусалим“ и Николаја Берђајева „Филозофија и неједнакост“. Обје књиге у преводу са руског језика први пут се објављују у нашој земљи. Студија др Срета Вујовића из Будве, професора на филозофском факултету у Београду под називом „Људи и градови“ бави се проблемима становаша и урбанизације, а књига проф. др Јефта Миловића „Умјетничка радионица“ садржи разговоре са неколико познатих југословенских стваралаца.

Веома је занимљива и књига „Паштровске исправе“ коју су приредили Јован Бојовић, Божидар Шекуларац, и Миррослав Лукетић, као и књига „Сјећања на мучна времена“

Марка Лазова Куљаче из Будве. У издању са „Универзитетском ријечју“ на Сајму књига у Београду, појављује се и књига „Карте и мапе Црне Горе“ коју је приредио др Јефта Миловић. Сва ова издања, по ријечима др Мирослава Лукетића, директора Историјског архива и главног уредника Издавачко пословне заједнице „Медитеран“, заслужије пажњу љубитеља књиге. „Медитеран“ ће ускоро штампати под истим називом научно стручну ревију из области туризма, културе и екологије.

Р.П.

ПРИПРЕМЕ ЗА ДИЈАЛОГЕ

ПОЧЕТКОМ октобра у Никишићу Тематски савјет Школе за филозофију и

друштвеној теорији „Будвански дијалози“ одржао је један од припремних састанака за мајску сесију свјетског скupa филозофа слиједеће године.

Као што је већ наговијештено у јануару ове године, када је одржан први скup југословенских филозофа у хотелу „Аvala“, тема разговора биће „Смисао промјена у Источној Европи“, а подтеме „Крај реалног социјализма“, „Социјализам и европски идентитет“, „Могућности уједињења Европе“, „Привредне реформе у Источној Европи“, „Трансформаци-

ја политичког система од диктатуре до демократије“ и „Национализам и могућности цивилног друштва“.

Договорено је, да на „Будванске дијалоге“ буде позвано 120 водећих филозофа из Европе, САД и Азије.

С.П.

ОБИШЛИ СМО РАЗРУШЕНЕ МАНАСТИРЕ С МАТИЈОМ БЕЋКОВИЋЕМ

ЗАБОРАВЉЕНА И „СВЕТА ГОРА“

Академик, Матија Бећковић, обилазећи с овим дописником, манастире на нашој ривијери, био је не мало ужаснут. Није вјеровао, да је већина од њих седам, разрушено, што је очигледна небрига оних којима је обнова повјерена. Или, незнанье? Још горе?

— Манастир није само храм и богомоља, него крстеница, тапија, књига, слика, болница, универзитет, каже Бећковић.

Да немамо манастире, ми би смо били одавно прогорјани. Манастири, како у Србији, Црној Гори, тако и у Босни, Косову и Хрватској су наше тапије. Када би се ове звијезде (манастири) упалиле, онда би тек видјели, шта имамо, шта свијету можемо да покажемо. Не би само туризам, наглашава Бећковић, био на добитку, него би видјело да је то веће, него све што смо до сада изградили. То је једино што нико више не може изградити. А, један народ који држи до себе, не смије дозволити, да се манастири попут Подмаине, Подластва, Дуљева, Станјевића и још петдесетак православних црквица налазе у стању каквом јесу. Будва, центар лjetњих културних догађаја, не смије да дозволи да нам странци и домаћи носе овакву слику о најпој културној баштини.

Жалосно је, додаје Бећковић, да се манастир Подмаине, у коме је Његош боравио, стварао Свободијаду и дијелове Горског вијенца, десет година послије природне разуре, налази у оваквом стању, за које би морао неко и да одговара.

Поставља се питање да ли су ти људи, назовимо их обновитељи, знали свој посао.

Обновити све богомоље

Највећа инвестиција овог народа би била, да се све богомоље обнове, а њих није мали број остао необновљен на цијелом Црногорском приморју. Туризам нијесу само хотели, море и сунце.

Црна Гора је једна кућа са више кровова. Она је озидана једним каменом, а једини странац је онај који је доспио на врх Ловћена, који је покварио његову лијепу слику и цијеле Црне Горе.

Црногорско приморје је наша Света Гора. Ту су још манастири: Савина, посвећена Успењу Богородице, Свети Михаило на Превлаци, цркве: Свети Стефан у Сушћепану, Свети Тома у Кутима, Свети Петар у Бијелој, Свети Лука у Котору и још много других.

Ми по свему судећи нијесмо у стању да озидамо манастире, као што су то радили наши преци, а нијесмо ни у стању да обновимо ове које су они у много тежим временима зидали. Нема никаквог напретка, док се ове светиње не обнове. Тако би се вратили на културну малу свијету. По њима би нас препознавали. Дијили би нам се. Не би нас ословљавали варварима и другим недостојним именима.

Иако Будва, него само Подмаине, нијесу Бечићи, него Дуљево, није Јај, него Подластва, није Милочер, него Праскавица, није Буљарица, него Градишта, није Будва, него су Станјевићи, нијесу Паштровићи, него Режевићи, као што у Србији није Приштина, него Грачаница, није Пећ, него Пећаршија, није Пријепоље, него Милешева...

Зашто се не обнавља манастир Подмаине?

Тешко је одговорити на ово питање из меј, часлова. Стари град је саниран. Обновљени су Праскавица, Грачаница, а трудом игумана Мардарија Шишовића, обновљени су Гежевићи. Остали, поред Подмаине, то су Станјевићи, где је изглазан први црногорски законик (18. октобар 1798), Дуљево, где се замонашио Арсенije III Чарнојевић, српски патријарх, под чијим руководством је извршена велика сеоба српског народа прије три века, чију годишњицу ове године обиљежавамо, чекају неимаре. Подластва, културни и духовни центар Грбљана и дијела Боке котарске, који је у својој дугој историји, паљен, рушен и плачкан, па, попут феникса уједи сајрусом, обновљан, такође чека на ред. Данас у савременом добу, ови манастири се налазе у ситуацији да непопрятно изгубе највећи дио својих културних и умјетничких карактеристика, а тиме и свој идентитет.

Илија Божковић, чији је чукундјед под Филип Тановић, откупил манастир Подмаине од аустријских власти за 5.570 фиорина, пошто га је претходно Петар II Петровић Његош продао Аустрији за 17.000 фиорина, примирао, да Црној Гори купи праха оолова у борби против Турака, каже:

— Од земљотреса 15. априла 1979. године, више је небрига, него ли добре воље и жеље да се манастир обнови. Зна се, да се манастир налази на свега два километра од Будве, или чекер хода, како је писао Вук Крчевић, долазећи из Будве у манастир, да би помогао Његошу у преписивању Свободиједе, па је чудан тај индолентан однос, оних којима је повјерена обнова споменика културе на нашој општини, тим прије, што је за све њих друштво обезбиједило средства. Они би данас пред судом јавности морали рећи, где је новац од манастира: Подмаина, Станјевића, Подластва, Дуљева и још много црквица.

У Подмаинама је 1835. године сахрањен црногорски владика Данило, чије су кости касније пренесене на Орлов крш изнад Цетиња.

ЧЕДО ВУКОВИЋ

НАД БУДВОМ БИЈЕЛИ ЈЕЛЕН (7)

— ПУСТИЋЕМО орла. Ако га не оборе ардијејске стријеле, те надлети непријатеља — то је добро за нас, рђаво за њих.

Принесоше орлу жита и меса. Он не отвори кљуна, иако бјеше готово малаксао од глади и срџбе.

Пустише га и он срчано полетје, режући крилима ваздух изнад самих врхова борових.

Око њега се са сунчевим зрацима сударају стријеле, сјајније од оних с неба.

Орао пролетје без једног пера — оно се спушташе лагано, њишући се као окачено о нит свјетlosti.

У тишини, коју нарушаваше само звекет оружја, Кадмо и Пларес у исти мањ опазише: из реда њихових ратника на своју руку истича млади Пијас у бојној опреми.

Шта ли хоће?

Застаде између двије војске и пободе копље у ледину.

— О Ардијејци! Позивам најбољега вашега ратника да се огледамо и подијелимо јунаштво!

Тајац с обје стране.

Из редова нападача убрзо иступи витез Туро, овиск ратник, познат и изван својег племена.

Стадоше један наспрам другога. Стријеле одбише њихови штитови. Танка копља фијујући поред ратника.

Крошице обојица, укрстише мачеве. Сијевише варнице из сјечива и округлих штитова.

Жутири борци, вitezови, пољомише мачеве од круге бронзе. Одбацише их у траву.

Борци без штитова и оружја остају као голи.

Догбише се кост уз кост.

И носише се тако, омахујући и варакајући се. Ногама су одваљивали меко бусење.

Младом Пијасу понестаде снаге.

Обори га Туро и закла зубима под грлом.

Охрабрени том побједом, кликнуше силни Ардијејци.

Као одјек грмнуше Енхелејци:

— Ратник гине славно, срамота је вјечна — напријед!

— Ха, Вароне, Енхелејев сине, сатри врага!

— Нијесмо ловина, ловци смо — напријед!

— Пред нама, Вароне!

И полетјеше храбри Енхелејци. Утробише још топло Пијасово тијело и двојица га однесоше натраг.

Заметну се кратак, жесток бор.

По договору, Пларесови и Кадмови ратници почеше уз борбу узмицати. Затим — као да су обузети страхом — појурише према прикривеној главини.

Нагрнуше за њима борци витеза Тура и убрзо налетјеше на ливаду с хљебовима и месом.

Бијаху гладни и вучки се бацише на јело, иако их јунак Туро опомињаше да сачекају — ко зна, можда је храна отрована.

Хљеб су гутали халапљиво, не отресајући са њега пепео и ситне мраве. За трен ока не остале ни мраве на ливадској трпези.

Турови војници убрзо почеше да се заносе у љуљају, свладани вртоглавицом. Неки се придржавају са дрвеће крајем ливаде, неки се простирају по трави.

Тад Кадмо и Пларес наредише да сви Енхелејци јурну на ошамућена непријатеља.

Сад се они стуштише низ на- гиб ка лавини. Дували су у рогове, ударили у штитове и до- боше и даске, викали из свега гласа. Њиштили су, рикали као јелени, псикали змијски, завијали вучки, кријештили као гавравови.

Узалуд је витез Туро трачао овамо-онамо и позивао своје ратнике да се тргну и стану у бојни ред. Привидавало им се: шума се окреће, искачу стабла, чудовишно изобличена — из

стублина и чељусти дрвећа проваљују мукли крици и разлијеће се прах поплотине.

Овратани, омамљени Ардијејци нагнуше у бијег, тетурајући се. Тако су се сударали са борцима који су им хитали у помоћ, орни и одморни а сад пометени.

У кратком јутарњем боју Енхелејци задобише побједу, уз велику погибију Турових ратника.

Сам Туро, издвојен, још се борио и око себе посјекао неколико Енхелијаца који су необјазиво настрадали.

У то Пларец угледа — из шуме искочи јунак Јарито. У загону јеленски прескочијајак и шумарак и нађе се око уоко с Туром.

Ударише са мачевима и падоше у исти мањ, посјечени.

Притрача Пларес. Затече сина на издијају. На одгрнутим грудима држаше змију шаркју која га лутито уједаше. Очи, још живе, гледају са оца над собом, оца окружена небом. Нијесу искале милости ни опрощата — у њима је само трунала блага топлина.

Тако скончна бунтовни витез Јарито.

Не хтједе да умре од ране нити да жив дочека своје.

Пларес, плачући, паде по њему. Брзо се усправи, отрије сузе и вижну да чују његови племени.

— Добјите Енхелејци, погледајте! Богови послаше свету змију да узму к себи Јарита, и најбољег витеза!

Кадмо нареди да понесу к насељу Јаритово тијело и да га сахране са свим почастима, уз младога Пијаса.

У томе боју Енхелејци задобише богат плијен — јунаког оружја и опреме и одјеће. Похваташе товаре коња. Некима вадиши стријеле из сапи и гриже.

Заробљених Андијејаца било је мало. Један од њих казиваше пркосно:

— Не радујте се, Енхелејци! Зло ће вам се злом вратити. Моје се племе спреме за велике походе сухим и морем. Покорићемо многа илирска племена. Кују се оружја, спремају снажни одреди. Ви ћете морати да паднете са колјена!

Пларец га срдито одгурну:

— Измишљаш! Нећеш тиме устрашити Енхелејце!

А Кадмо рече разложно:

— Не вјеруј заробљенику који своје куди — он то чини да бити се умилио. Вјеруј ухвјеном који своје уздише и го-

вори оно што не годи твојем уху. И не заборављај његове ријечи.

Тад Енхелејци кренуше на- траг, према својим насељима.

Тад нареди Пларес да понесу Јарита као поносна ратника.

Стари, вјерни дорат, изиђе из шуме и стаде крај погинулог момка.

На Пларесов миг удавише дората, завртањем конопца око грала.

На два дугачка кочаника подигоше мртвог коња — уочене му ноге размакнуше као за галоп. И посадише Јарита — некајаше усправно; око груди га привезаше за колац, под коњска ребра забоден.

И кренуше тако. Јарито на свом дорату, над раменима младих ратника: поносни јахач-побједник. Уз њега поћоше његови вршијаци, ударажуји тихо у добоше: удар — корак, удар — корак.

Успут су побједници клицали Пларесу и Кадму-спасиоцу.

Пларес, опхрван тугом, не примјењиваše да његово име

све рјеђе узвикују. Покушаваше да се тјеши: Јарито је опет ту, међу својима, јуначка смрт опра с њега љагу проклетства. Али утјеха бијаше некако слабашна — јад и сузе јаче.

У сретање им изиђоше дјеца и жене, предвођене Темејом и Хармонијом.

С превоја при купастом бруду одлијегну нарицање жена.

Испред носила се испријечи врач Аргон. Мрке голе руке — два утварка — замахаше над његовом главом.

— Не уносите у село бунтовника и хулитеља! Нема му гроба у светој земљи! Богови не оправштјају!

Момци са носилима заставише, сметени.

Пларес, у недоумици, погледа Кадма, па ратнике који ћутке пристизају. Кадмо се не хтједе мијешати у вјерску расправу.

Тако иступи Темеја, изговиријајасним гласом:

— Јарито, сине, примају те мајка и земља!

Малим ножем с појаса извади себи десно око.

Пријескочи Пларес и одгурну Агрона.

— Будалести старче! Богови нијесу само твоји! И наши су и наши!

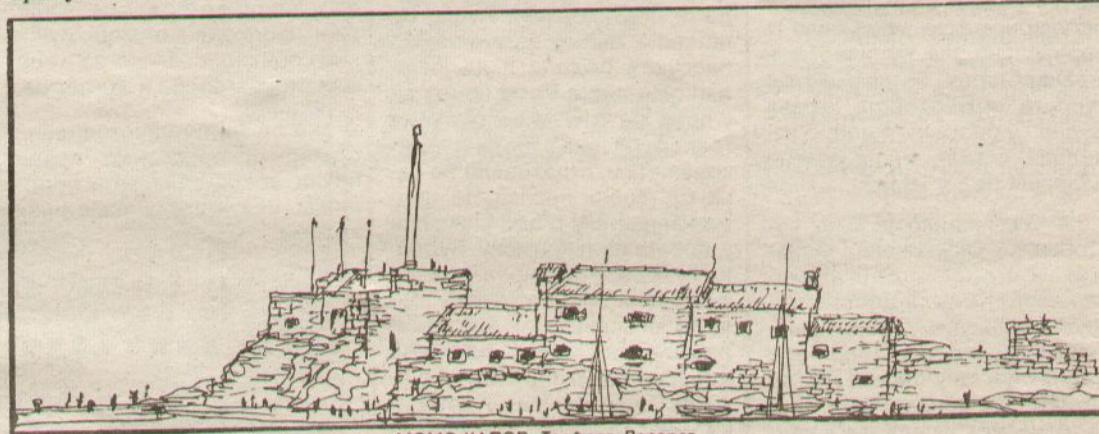
Повијкаше ратници Енхелејци:

— Јарито је наш витез! Земља њему и он земља!

Пријесли Видика, мачем одреза који су и по једну плетењицу положи на Јаритове и Пларесове груди.

С оком на длану крену испред носила Темеја.

Повори обије Агрона. Он је и даље клечао, руку подигнуту као да куне.

МОМО КАПОР: Тврђава Ласарет

ТРАГОМ ДОКУМЕНТА ПРОШЛОСТИ (31)

ОДБРАНА КОСМАЧА

Поручник Паулер:

27. новембра команда тврђаве Космач је добрао телеграм бригаде у коме стоји да је управо кренула колона са провијентом, у 9 сати прије подне, ка Космачу и да се њихов приступ по могућности олакша.

Тек што смо из тврђаве опазили колону са провијентом код задње куће 500 корака од Будве, већ су се појавили и устанци на врлти изнад Браћића и Ђуглашића и посматрали су кретање наше колоне са провијентом. У подне, у 12,15x, приближили су се наши ловци, који су чинили заштитницу колоне са провијентом, јужно од тврђаве и на њима су припујдали устанци, који су били заузели појединачне позиције, али им нијесу причинили губитке нити спријечили њихово напредовање. Али кад се и сама колона са провијентом приближила, устанци су наступили у великом броју и осули су на њу најежашу ватру.

Пошто су том приликом устанци надирали у већим групама, био је прикупљен да отворим на њих топовску паљбу, шпицасте куршуме. Шпицасте куршуме сам морао час да испуцавам, час да бацам, зависио од тога да ли су били покрiveni или на видљивом мјесту, и најзад, пошто су стигли до растојања повољног за шрапнеле, могао сам да пацам и из гранатских топова, и наша добро осутила ватра омогућила је највећи напредак.

Послије предаје провијенте, отприлике у 1,15 x, го- сподин поручник Бергхофер (27. ловачког батаљона), који је командовао овом више пута поимањем колоне, кренуо је назад за Будву. Тек што је колона напустила тврђаву, устанци су продрли ближе и постали упорнији него прије.

На отприлике 250 корака јужно од тврђаве Космач, је један велики брекуљак, који из тврђаве у том смислу закланя сваки поглед. Стога ми је задатак био да бразом топовску паљбу устанке држим даље од тога да је најбоља дистанца, али је једино да се најбоља дистанца држим даље од тога да је најбоља дистанца.

Спирдионе најјероватније су мислили да се налазе ван дometа наших топова, да би се потом сјурили на колону у једно

Спорт

ДРУГА ФУДБАЛСКА ЛИГА

БУДВА НА ДНУ

Послије дванаест одиграних кола у јединственој Другој савезној лиги, Будва се налази на претпоследњем, осамнаестом мјесту. Мршав биланс који чине 5 освојених бодова уз негативну голразлику од 11:16, плод је блиједих игара, како у гостима, тако и на свом терену.

● Послије неуспјеха на свом „буњишту“ против скопског **Вардар**, фудбалери Будве су са дosta зебње испраћени у **Шабац**. Но, баш као да су жељели да се што прије искупе за пенал-пораз у сусрету са дојучерашњим прволигашем, момци тренера **Лазовића** су заиграли веома амбициозно против неугодне **Мачве** и труд се исплатио. У регуларном току меча било је неријешено, па су извођени једанаестерци. За разлику од сусрета са Вардarem, играчи Будве су овога пута добро изводили пенale и заслужено освојили бод у Шапцу.

● Услиједило је опет гостовање. Окуражени успјехом на страни, момци тренера Лазовића су са дosta оптимизма кренули у **Бор**. Некадашњи прволигаш тавори ове јесени при дну табеле па су се Будвани понадали да се и из „бакарног“ града могу вратити непоражени. Но, домаћин се баш против новог друголигаша пренуо и забиљежио убједљиву победу од 3:0. Било је то веома слабо издање Будвана.

● И коначно, по други пут ове јесени „плави“ момци с Лугова су били домаћини. Гост је био искусна екипа **Шибеника**, која, истина, ове године не пружа партије као лани. Очekivala се трећа побједа Будве и бијег с дна табеле. Свјесни да им гори под ногама домаћи фудбалери су од првог жвиждука судије **Шарца** кидисали ка голу изванредног голмана **Славиће**. У првом, а нарочито другом полувремену створили су сијасет прилика, али лопта није затресла мрежу. После десет минута играло се и буквально у шеснаестерцу гостију. Но, нешто изванредне интервенције Славице, нешто спортска несреща, а ипак највише неспретност домаћих нападача, учинили су да се сусрет заврши без голова. А да су само једну од

брожних шанси које су им се указале искористили **Батровић**, **Корак**, **Адзил** и остали, стигло би се до толико жеље не побједе. Извођени су, наравно, једанаестерци и поновила се утакмица са Вардаром. Будвани су, истина, повели са 2:0 и када се очекивао бар бод на сцену ступа Славица и својим сјајним одбранама онемогућава домаће стријелце. Истина, и они су били индиспонирани, погађали стативу, па је на крају дошла и казна за промашаје. Резултат је гласио 2:3 и бод је отпutovao за Шибеник.

● Од гостовања у **Приштини** ни највећи оптимисти нису ништа очекивали. Зна се да је домаћин јака екипа, да на свом терену веома тешко препушта бодове и да је један од кандидата за повратак у прву лигу. Када се знало да тренер Лазовић води десетковани тим, страховало се само да тешког пораза. Но, пре ма извјештачу с ове утакмице у првом полувремену Будвани су играли изванредно, како у одбрани тако и у нападу, били су опаснији тим, али некадашњи Приштевац **Батровић** и његови другови нису успјeli да затресу мрежу ветерана Вуксановића. На самом почетку другог полувремена голман **Радовић** је био савладан, што је изгледа деморализало екипу. Услиједио је и други гол домаћина двадесет и пет минута прије kraja и био је то седми пораз Будвана у новом друштву.

● Не желимо да тражимо оправдања за блиједе игре и слабе резултате. Ипак, дужни smo изнijeti своје утиске, који се у најкраће састоје у овоме: тим Будве, веома солидан ако се погледају имена, још нема своју игру. Сви ти искусни играчи који су појачали редове новог друголигаша неоспорно знају фудбал, али још увијек не представљају срећно укомпоновану целину. Просто је невјероватно што ветеран, веома искусни прволигашки играч **Корак** није у стању да реализује. Добри и пожртвовани **Зоран Батровић** дјелује на терену усамљен. За његову ефикаснију игру недостају добар везни играч и фудбалер у шпицу који би се много боље с њим разумio него што то чини, рецимо **Ко-**

рак

Талентовани **Ацић** никако да дође у форму, недостају употребљиве лопте с крилним позицијама. У одбрани шкрипли превише, па у тој промаји чак и веома искусни **Радовић** прави грешке.

● Треба свакако рећи и ово: **Боро Лазовић** има доста и пеха. Што жути картони, што повреде, тек никако да изведе најбоље на терен.

Станко Думнић, који заиста много недостаје овом тиму, је и даље ван строја, а поуздан **Вуковић** је још увијек под казном. Пауза у тринаестом колу, свакако ће добро доћи стручном шtabu да се „пресабере“. Играчи ће се споравати од повреда, биће ту и неопходни одмор, дужи него обично, свакако да неће фалити разговора и договора.

А ако се тaj петнаестодневни одмор искористи на прави начин, треба очекивати повољније резултате у наредним колима.

С. Греговић ■

АФОРИЗМИ

Митар Митровић

- ГОЛИ ОТОК ЈЕ ЈАСЕНОВАЦ У МАЛОМ-МИСТУ.
- ПОЧЕЛА ЈЕ СЕЗОНА ЛОВА НА СРБЕ-УСТАШЕ КУЛУМАЊЕВЕ.
- НЕКИ БИ ХТЕЛИ ДА КОСОВО ИСТРЕСУ ИЗ РУКАВА.
- БЕСПОСЛЕН ПОП И ЈАРИЋЕ-КОЉЕ.
- ПУТ БЕЗ ПОВРАТКА НЕ КОРИСТИ НИ ПУТАРИМА.
- ВУК У ЈАГЊЕВОЈ КОЖИ НЕ ВЛЕЈИ, АЛИ КОЉЕ.
- ЈОШ НАМ САМО АЛЕ ФАЛЕ, ДА БУДЕМО СВИ БУДАЛЕ.
- ТАЈНА ЈЕ ИСПОД СУКЊЕ, А НЕ ИСПОД ШЕШИРА.
- МЕМОРИЈАЛНИ ЦЕНТАР: ПОСЕТЕ ОДЛОЖЕНЕ ЗБОГ ГРИПА.
- НЕКИ СУ МРТВИ ЈОШ ДОК СУ ЖИВИ, САМО ИХ КАСНИЈЕ САХРАЊУЈУ.
- ЊЕГОВ ЈЕ УЧКУР БИО ВРПЦА ПРИ СВЕЧАНОМ ОТВАРАЊУ ФАБРИКА.
- ПОЧЕТАК ВЕЛИКИХ СЕОБА НАЈАВИЛЕ СУ РОДЕ.
- ДРЖАВА ЈЕ НА УМОРУ, ПОЗВАЛИ СУ ПОПА, А ДОШАО ЈЕ ХОЦА.
- МНОГИ НАМ ПРОДАЈУ ПАМЕТ, ИАКО ИМ ЈЕ ГЛАВА ПРАЗНА.
- ШУМЕ СУ НАМ УГРОЖЕНЕ-ОД МЕЂЕДА СА СЕКИРАМА.
- ЗНАМО ЗА ЈАДАЦ, АЛИ-НЕ ЗНАМО ЗА БОЉУ БУДУЋНОСТ.
- НАТЕРА НАС АНТЕ ДА ЛИЖЕМО КАНТЕ.
- СПРОВЕО ЈЕ БЛОКАДУ ЗДРАВЕ ПАМЕТИ-ИМБЕЦИЛИ СУ МУ БИЛИ ПРВИ САРАДНИЦИ.
- РОДЕ СУ У ДИЛЕМИ: ДАЛИ ДА СЕ СЕЛЕ, ИЛИ ДА ДОНОСЕ ДЕЦУ?

Приморске новине

Издавач Културно-информативни центар Будва. ВД директор Бранислава Лијешевић. Уређује Редакциони колегијум. Главни и одговорни уредник **Владимир Станишић**. Адреса Редакције: "Приморске новине" 85310 Будва. Телефон (086) 51-487, 51-194, 51-568. Жиро рачун 20710-603-1809 код СДК Будва. Штампа предузеће "Победа" Титоград. Претплата за годину дана 120,00 динара, за пола године 60,00 динара, за иностранство 30 УСД. Рукописи се не враћају.

ХУМОРЕСКА

ПРОТИВКАНДИДАТ

-Господине Поданиче, како сте прошли на изборима у синдикату?

-Одлично, господине Властићу! Све је било у дуту и духу ДЕМОКРАТИЈЕ и нових изборних игара!

-Прича се, а када НАРОД то прича онда је тачно, да сте изборе спровели тако да вам сада завиде КОМУНИСТИ, СОЦИЈАЛИСТИ, РАДИКАЛИ и ДЕМОКРАТИ, а богме и ВЛАСТ, од горе до доле! Да ли бисте могли мало то подробије да ми објасните, јер избори предстоје и код мене, то јест у мојој изборној бази, па не бих желео да будем неспреман!

-Драги Властићу, то бар није тешко. Постају вам НАПИСМЕНО неколико изборних трикова, па их сами разрадите... То увек пали.

-Одлично! Молим вас, та правила умножите у 1.000 примерака... доставите ми свој жиро-рачун, бићу вам захвалан! Али, ипак, док то не стигне, господине Поданиче, рецит ми бар неколико цака, на шта да обратим пажњу, како да убедим бираче и народне масе да гласају опет за мене и мој програм! – наваљивао је ВЛАСТИЋ.

-Тја, то је дуг процес, знате, али ево, неколико мојих личних и персоналних опажања. Да би вам и ове године избори успели, да бисте задовољили народ и базу, молим вас најпре обезбедите себи ваљног ПРОТИВКАНДИДАТА! одговори Поданик.

-ПРОТИВ КАНДИДАТА???

-Наравно! То је данас модерно и популарно! Тада ваш противкандидат мора бити МЛАД, ПАМЕТАН, ЗГОДАН, ВИСОК ОБРАЗОВАН и још поврх свега НЕЗАПОСЛЕН! – рече Поданик.

-А где да га пронађем? – чудио се Властић.

-На бироу за незапослене, човече! Тамо их има на киле и метре, по жељи и вољи!

-Само да запишаem. То ми јако треба.

-Када одaberete свог ПРОТИВКАНДИДАТА, мој господине Властићу, онда почните са кампањом и пропагандом: сликајте га са свих страна, облепите град, села и засеоке, фабрике и месне заједнице, клубове и банке, школе и буљваке његовим величким фотосима. Затим, дајте велики оглас у све новине, а посебно локалне, као и на радију и ТВ.

-Одлично! Само да запишаem и ово! – рече Властић.

-Е, онда пређите на другу фазу „ОБРАДА БАЗЕ И НАРОДА“! То значи да морате пре избора да посетите свако изборно место и разговарате са народом: И ВИ И ВАШ ПРОТИВКАНДИДАТ! Напишите му леп, кратак и јасан говор, без много фраза и кича. Када се појављујете пред народом – само се СМЕШКАТЕ И НАМИГУЈТЕ. То народ воли. Одговарајте кратко и јасно, а и њему то поручите.

-Све је то лепо и корисно, а шта ће бити ако НАРОД изабре ЊЕГА уместо мене? – запита Властић зачуђено.

-Ништа. То је значити да је ваш ПРОТИВКАНДИДАТ, заправо прави КАНДИДАТ за нову ФОТЕЉУ. Зато на време припремите још ЈЕДНУ СТРАНКУ па се њеном КАНДИДАТУ пријавите као ПРОТИВКАНДИДАТ, можда ће и вами уплатити. Усталом, време избора је тек на прагу, господине Властићу!

KARLO WEREB

ПИШУ НАМ

ЗАШТО ЗАБОРАВЉАМО

Са бројним похвалама, упућеним Будви овог љета, не бих се у потпуности сложио. Зато користим овај лист да као обичан грађанин понешто прокоментаришем.

Будва је додуше ове сезоне третирана као главни хит YU – туризам, али нажалост уз много пропуста.

Несташице воде свакако представљају проблем број један, но одмах уз то се може говорити и о будванској културном љету, које је заиста било лоше. Не рачунајући појединачне представе из програма „Града театра“. Будва је ове године наставила пловити по немирном мору (не)културе заобилазећи оточиће своje особености. Будва све више личи на неки балкански континентални град одакле допиру звуци не баш квалитетне новокомпоноване музике и мириси мұхқалица и пљескавица... Из нашег рјечника губе се старе ријечи, многи од нас, иако рођени, на приморју познају што је лаванде, што је боћање како се игра „бришкула“!

Само још по која звјездica на будванској небу још блиста (женска и мушки клапа и КУД „Кањош“) али су и њихови наступи ријетки па многи посјетиоци, нажалост, и мјештани не знају ни да постоје.

У нади да ћемо свом граду убудуће дати више особености Медитрана, којем свакако припадамо, на нама приморцима остаје да научимо будуће генерације дана нашеј тлу вјековима успјева маслина а не шљива. Хоћемо ли успјети у томе то заиста зависи од нас. ЗАР НЕ?

Марко Прибјиловић